Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
24 май 1971 й.
ДУШАНБА
№ 120 (1495).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЯНГИ ЛОЙИҲАЛАР

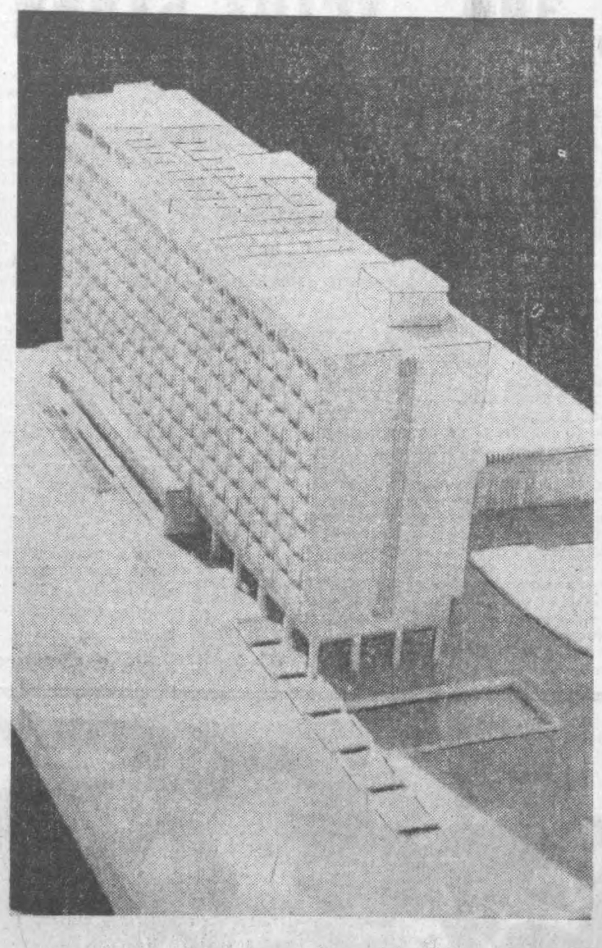

СУРАТДА: шаҳримизнинг «Марказ-13» микрорайонида қад кўтарадиган янги олти юз ўринли меҳмонхона макети. Бу йирик маиший объект лойиҳаси Тошкентдаги зонал тажриба илмий-текшириш лойиҳа институтининг бир группа лойиҳачилари томонидан яратилган. М. Нуриддинов фотоси.

КАЛЕНДАРДА — ИЮНЬ

Бугун

Шаҳардаги маҳаллий саноат корхоналарининг коллективлари меҳнат календарида июнь ойини қарши лаб олдилар. 1971 йилнинг беш ойлик топшириғи муддатидан илгари адо этилди.

Маҳаллий саноатчилар ўз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ой охиригача планга қўшимча ярим миллион сўмлик халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга қарор қилдилар.

Беш ойлик топшириқ муддатидан олдин адо этилганлиги тўғрисидаги рапортга Сергелидаги 1-тикувчилик фабрикаси ва кўн-галантерея фабрикасининг коллективи биринчи бўлиб имзо чекди.

БЕШ ЙИЛЛИК МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Инсон саломатлиги йўлида

Тошкентдаги химия-фармацевтика заводининг коллективи КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш, беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун курашиб, меҳнатда ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқда. Бу ерда инсон саломатлиги йўлида диққатга сазовор ишлар амалга оширилаяпти. Куни-кеча корхонада янги дори — лекорин ишлаб чиқаришнинг янги методлари жорий этилди.

Заводнинг экспериментал лабораториясидаги ишлар диққатга лойиқ. Корхона ўзининг 29 йиллик иш фаолиятида юзлаб дори-дармонларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Ҳозирги пайтда 15 дан ортиқ дори ўзлаштирилиши арафасида турибди.

— Лекорин - бронхиал касалликларини даволашда энг самарали воситалардан биридир,— дейди ишлаб чиқариш-техника бўлимининг бошлиғи К. Собиров.— Бошқа дорилар қатори уни ўзлаштириш ҳам Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимлик моддалари химияси институтининг академик Собир Юнусов раҳбарлигидаги ходимлари ёрдамида амалга оширилмоқда.

Лекоринни ишлаб чиқариш тўртинчи кварталга мўлжалланган. Бунга ҳозирнинг ўзидаёқ керакли хом ашёлар тайёрлаб қўйилди.

— Келажак режаларимиз катта,— дейди завод директори С. Исломбеков.— Шу беш йилликда янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилади. Агар, заводимиз 1946 йили 120 минг сўмлик маҳсулот берган бўлса, 1970 йилга келиб у 12 миллион сўмни ташкил этди. 1975 йилга келиб бу рақамга яна беш миллион қўшилади.

Завод экспериментал лабораториясининг хизматчилари янги препаратларни ўзлаштирибгина қолмай, технологияни ҳам кун сайин такомиллаштириб бормоқдалар.

Корхона цехларида қизғин меҳнатнинг устидан чиқасиз. Завод коллективининг зиммага олган мажбуриятида пландан ташқари бир қанча дори-дармонлар тайёрлаш қайд қилинган. Ҳар бир ишлаб чиқариш участкасининг ўз машъаллари бор. Бинт қирқиш цехида Д. Эгамбердиева, А. Казарина, А. Саратова, С. Абляевалар барчага намуна бўлишмоқда. Бу ишчиларнинг ҳар бири смена топшириқларини ошириб адо этиб, беш йиллик топшириқни икки ярим йилда бажариш мажбуриятини олишган.

Завод ишчилари совет кишиларнинг сиҳат-саломатлигини сақлаш, уларга керакли дори-дармонларни етказиб беришдек хайрли ишни бажармоқдалар.

КАНАДА БОШ МИНИСТРИ ПЬЕР ЭЛЛИОТ ТРЮДОНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛИШИ

Ўзбекистон пойтахти 22 майда Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Канада Бош министри Пьер Эллиот Трюдони шодиёна кутиб олди.

Канада Бош министри Пьер Эллиот Трюдо Тошкентга келганидан кейин сал вақт ўтгач, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раиси Н. Ж. Худойбердиев ҳузурида бўлди. Ана шу визит вақтида дўстона суҳбат бўлди.

Канада Бош министри Пьер Эллиот Трюдо 23 майда Ўзбекистон пойтахти Тошкентдан Самарқандга келди. СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Н. В. Новиков ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Ж. Худойбердиев у билан Самарқандга келишди.

Пьер Эллиот Трюдо шаҳар бўйлаб саёҳат қилди. Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг ижроия комитети Канада Бош министри шарафига зиёфат берди.

Куннинг иккинчи ярмида Канада Бош министри Пьер Эллиот Трюдо Самарқанддан Тошкентга қайтиб келди. У Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини ва янги қурилишларини бориб кўрди.

Бугун ҳурматли меҳмон Тошкентдан жўнаб кетди.

ЯНГИ КВАРТАЛДА

«Шимол» массивида турар-жой, маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва болалар муассасалари бинолари тобора кўпаймоқда. Массивнинг қайси микрорайонига борманг, ҳамма ерда шинам, қулай уйларни кўрасиз. Уйлар пештоқига атлассимон ўрнатилган гуллар ва безаклар кишининг диққатини ўзига тортади.

Ҳовлилар ҳамда майдонлар текисланиб, ҳар ер—ҳар ерда гулзорлар барпо этилган. Мевали ва ихота кўчатлари экилган. Ҳар томонлама қулай болалар майдончаларида кичкинтойлар эртадан кечгача роҳат қилиб ўйнашади, ҳовузларда чўмилишади. Катталарнинг дам олишлари учун ҳам ҳар бир уй олдига кичкинагина суҳбатгоҳ қурилган.

Қурилишда Тошкент инженерлик қурилиши трестининг коллективлари ҳам катта ёрдам беришади. Улар оқин сувлар ҳамда сизот сувларни оқизиш учун каналлар қазиб, қувур ётқизишади. Бу эса хонадонларнинг санитария қонун-қоидаларига риоя қилишларини таъминлайди.

Куни-кеча «Ташинжстрой» трестига қарашли 8-қурилиш бошқармасининг коллективи массивнинг В-4 кварталида инженерлик ишларини бошлаб юборди. Улар оқин сувларни бир марказга бирлаштириш мақсадида каналлар қазиб, дренаж ётқизишмоқда. Узунлиги 850 метрдан иборат бўлган қувурлар 7 метр чуқурликка кўмилади. Бу қувурлар орқали эса сувлар оқизилади. Бу биринчидан турар жой массивида тозаликка риоя қилиш имкониятини берса, иккинчидан деҳқонлар учун зарур бўлган сувларни булғанишдан сақлайди, уларга ўз вақтида зарур миқдорда сув етказиб бериш имкониятини туғдиради.

Қурувчилар коллективи янги қувурни муддатидан олдин ётқизиш учун икки сменада ишламоқда.

13 ИЮНЬ — Сайловлар куни

НОМЗОДЛАР РЎЙХАТГА ОЛИНМОҚДА

Шу кунларда Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советлар депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш зўр уюшқоқлик билан давом этмоқда.

Округ сайлов комиссиялари йиғилишида 15-Первомайский, 42-Калинин, 51-Строительний, 36-Текстильний, 50-Промишленний, 9-Високовольтний, 38-Жуковский, 27-Университет, 43-Гвардейский, 11-Қизил Шарқ сайлов округларидан Тошкент аэропорти «Ил-18» ҳаво кемасининг командири Юсуф Содиқов, Тошкент медицина институтининг доценти Надежда Семёновна Петрова, Чилонзор район партия комитетининг биринчи секретари Обид Соқиевич Соқиев, «Таштекстильмаш» заводининг токари Виктор Павлович Агафонов, трамвай-троллейбус бошқармаси троллейбус ҳайдовчиси Лидия Петровна Валханская, Куйбишев район партия комитетининг биринчи секретари Иляш Пўлатович Турсуметов, Чкалов номидаги самолётсозлик заводининг директори Виктор Николаевич Сивец, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг студенти Зайнуддин Тожиев, «Главташкентстрой» бошлиғи Валентин Николаевич Маркин ва экскаватор заводининг синовчиси Владимир Васильевич Корниенколар республика Олий Совети депутатлигига номзодлар қилиб рўйхатга олиндилар.

Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш давом этмоқда.

ЖАНГОВАР ПЛАКАТЛАР

Шаҳримизнинг турли корхона ва муассасалари, олий, ўрта махсус ўқув юртларида киши диққатини тортиб турган сиёсий ва бадиий плакатларнинг кўпчилиги «Рассом» бадиий комбинатида тайёрланган.

Комбинат ижодкорлари КПСС XXIV съезди материалларини ҳам пропаганда қилишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Яқинда улар съезд материалларига бағишлаб жанговар плакатлар тайёрладилар. Плакатлар мазмундор расмлар билан безатилган.

Чўлқуварларга

Чўлқуварлар учун ҳамиша ҳам уй-жой қуриш ишларини зудлик билан амалга оширишнинг иложи бўлмайди. Баъзида эса, чўлда маълум муддат ишлаб, сўнг бошқа жойга кўчишга тўғри келади. Ана шунда Тошкент экскаватор ремонти заводида ишлаб чиқарилаётган дала вагонлари жуда қўл келади. Завод аҳли ҳар ойда 32 та шундай вагон тайёрлаб бермоқда. Ҳар бир вагон олти киши учун барча қулайликларга эга бўлган уй вазифасини бажаради.

Аҳил коллектив тўрт ойлик ишлаб чиқариш планини 102,7 процент бажарди. Чўлқуварлар учун планга қўшимча равишда иккита вагон тайёрлаб берилди.

КЎПРИК ҚУРИЛИШЛАРИ УЧУН

Ҳозирги пайтда йирик иншоотларда қурилиш суръатини, унинг мустаҳкамлигини ошириш муҳим вазифалардан бири бўлиб қолди.

Ўзбекистон йўл қурилиши материаллари комбинатида ҳам кўприк қурилишини тезлатувчи методлар ишлаб чиқилмоқда. Бу ерда узунлиги 24 метр, оғирлиги 38 тонналик темир-бетон устунлар синовдан яхши ўтмоқда. Бу мустаҳкам тўсинлар Қуйлиқ темир-бетон заводида тайёрланган.

Илгари бундай темир-бетон тўсинлар Россия Федерациясидан келтириларди. Бу ортиқча чиқим сарф-харажатларга сабаб бўларди.

Комбинат 3-кварталдан бошлаб темир-бетон тўсинларга буюртмалар қабул қила бошлайди.

Кундузгидек ёруғ бўлади

Шаҳримизнинг Охунбобоев майдонида Ўрта Осиёда энг йирик давлат универсаль магазини қурилиши тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Унинг учинчи қавати томида замонавий қаҳвахона жойлашади. Магазин битганидан сўнг майдон чиройи янада очилади.

Кун сайин кўкка бўй чўзаётган бу қурилишни «Висотстрой» 11-трести, 2-қурилиш бошқармасининг бинокорлари олиб боришмоқда. В. Жариков бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари электр монтаж ишларини бошлаб юбордилар.

Бугун

электр монтажчилар бинонинг биринчи қаватида магистраль трубаларни ётқизиш, ёритиш ускуналарини ўрнатиш ишларини тугалладилар. Магазинда оқшом пайтлари ҳам кундузгидек ёруғ бўлади. Бунинг учун шипларига манзарали ойналардан ясалган ўнлаб кучли люминисцент ёритгичлар ўрнатилади.

Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли автобазанинг ҳайдовчиси Исамбой Обидов коллектив орасида катта обрўга эга. Доҳиймиз В. И. Лениннинг 100 йиллик тўйида юбилей медали билан тақдирланган бу меҳнатсевар йигит номини пойтахтимизнинг Октябрь районида жойлашган 8-туғруқхона хизматчилари ҳам ҳурмат билан тилга оладилар.

СУРАТДА: И. Обидов. А. Губайдуллин фотоси.

● *Халқ истеъмоли буюмларига кенг йўл*

КЎРКАМ МЕБЕЛЛАР

Шаҳардаги кўпгина шифохоналарда медицина хизмати учун мўлжалланган янги мебель комплекслари пайдо бўлди. Булар шаҳримиздаги «Шарқ» фирмасида тайёрланган. Йил охиригача ана шундай маҳсулотдан 1,5 миллион сўмлик ишлаб чиқарилади.

Корхона мутахассислари Таллиндаги мебель фабрикасида бўлишганида стол, стулларнинг янги нусхаларини олиб келишган эди. Улардан намуналар олиб келинди. Ҳозир фирманинг 2-филиалида стулларнинг янги хилини ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрилмоқда.

Корхонада чиқиндилардан болалар қўғирчоқлари, ҳар хил сувенирлар ҳам ясалмоқда. Йил охиригача 300 минг дона қўғирчоқ тайёрланади.

Ҳозир уй-рўзғор буюмларини ишлаб чиқарувчи цех учун янги корпус қурилмоқда.

ЯНГИЧА УСУЛДА

«Сувенир» фабрикасида харидорларга манзур бўладиган янги-янги кенг истеъмол буюмларини ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

Корхона мутахассислари миллий буюмлар: палак ва чойшабларни янгича тайёрлаш усулини ишлаб чиқдилар. Дуxобаларга ҳар хил гуллар, нақшлар тикилмайди. Балки улар фотография ёрдамида оқ бўёқлар билан босилади.

Фабрикада шу йилнинг ўзида бундай маҳсулотдан бир неча минг донаси тайёрланади.

Янги буюмлар хонадонларнинг чиройини очади.

КОМБИНАТДА МУЗЕЙ

Тошкентдаги тўқимачилик комбинатида «Шарафли меҳнат музейи» ташкил этилмоқда. Музейга комбинат тарихига оид ҳужжатлар, илғор ишчиларнинг портретлари ва бошқа экспонатлар қўйилади.

Музей бир неча хоналардан иборат бўлади. Музей ишга тушгач, бу ерга келувчилар комбинат тарихи билан тўлатўкис танишишлари мумкин.

Ҳозир «Рассом» бадиий комбинати ижодкорлари музейда сўнгги безатиш ишларини олиб боришмоқда.

Қадимий обидалар шаҳрига

Маданий ва тарихий ёдгорликларни муҳофаза қилиш Тошкент шаҳар жамияти бир қатор қизиқарли тадбирларни амалга оширмоқда. Яқинда шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтида кўргазма ташкил қилинган эди. Ҳозир бу ерда 300 дан ортиқ ҳар хил экспонатлар намойиш қилинмоқда. Улар орасида тарихий ёдгорликлар нақшларидан намуналар, қадимий ёдгорликлар макети, ўқувчилар тайёрлаган ўймакорлик ишлари бор.

Кўргазма сешанба ва жума кунлари томошабинлар учун очиқ. Махсус кинозалда ўлкамиз қадимий ёдгорликлари ҳақидаги қисқа метражли фильмалр намойиш қилинади, лекциялар ўтказилади.

Бугун

жамият ташаббуси билан шаҳримизнинг Дўмбиробод маҳалласида яшовчи чоллардан 16 киши Самарқанд ва Бухоро шаҳридаги тарихий ёдгорликлар билан танишиш мақсадида жўнаб кетдилар.

Тошкент-жаҳонга

ТУРЛИ МАМЛАКАТЛАР ДАЛАЛАРИДА

50 от кучига эга ўзбек тракторлари жаҳон бозорига чиқарилди. Пахтачиликка мўлжалланган бу янги машиналарнинг дастлабки партияси Бирлашган Араб Республикасига юборилди. Янги маҳсулот экспортини бошлаган Тошкент Трактор заводи Судан ва Куба мамлакатларига ҳам ана шундай қудратли машиналарни етказиб беради.

Тракторсозлик Ўзбекистон саноатида янги соҳадир. Унинг изга тушганига бир йилдан ошди. Эндиликда республикада чигитни парвариш қилишдан тортиб пахтани йиғиштириб олишгача бўлган барча машиналар комплекси яратилди. Кейинги беш йил ичида Ўзбекистонда машинада пахта териш 1,8 марта кўпайди.

Шу йилнинг ўзида корхона 21 мингта трактор ишлаб чиқаради. Конструкторлар ҳозирда двигатели 60—90 от кучидан иборат бўлган янги машиналарнинг лойиҳасини ишлаб чиқмоқдалар. Келгусида бу тракторлар махсус кабиналар, жиҳозлар ва кондиционерлар билан жиҳозланади.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Шу кунларда шаҳримизда бир неча янги жамоат марказларини очишга тараддуд кўрилмоқда.

Шаҳар савдо бошқармасидан хабар беришларича, Чилонзор массивининг 22-кварталидаги жамоат марказини жиҳозлаш ишлари олиб борилмоқда. Икки қаватли бинода саноат ва озиқ-овқат магазинлари, ошхона ишлайди. У бир кунда 6 минг кишига хизмат қилишга мўлжалланган. Янги жамоат маркази шу ойнинг охирида аҳоли хизматида бўлади.

Бундан ташқари Чимбой кўчасида. Қорақамиш массивида ҳам янги жамоат марказларини очишга ҳозирлик кўрилмоқда.

«ПЧЁЛКА» АВТОМАТИ

Илгари тахта полларга линолеум қоплаш учун мих қоқишарди. Бу усулда қопланган линолеумлар кўп ўтмай кўчиб кетарди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига қарашли ремонт-қурилиш тресги техника бўлимининг бошлиғи А. В. Филиппов ва ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи З. И. Бернштейнлар Киевдаги ҳамкасбларидан линолеумни бириктиришнинг янги усулини ўрганиб қайтишди.

Яқинда киевликлар тажрибаси асосида ярим автомат аппарати яратилди. Унга «Пчёлка» деб ном беришди. Янги автомат линолеум чокларини билинтирмай ямайди.

Янги метод билан Усмон Юсупов кўчасидаги бир неча уйларга текис ва чиройли линолеум қопланди.

Трестда «Пчёлка»ни янада такомиллаштириш, иш қувватини ошириш мақсадида техника тажрибалари ўтказилмоқда.

ЁШЛИК ҚЎШИҒИ

Октябрь райони бадиий ҳаваскорлари Марказий «Пахтакор» стадионида тўпландилар. Улар кўтариб олган алвонларга «Қўшиқ бизга яшаш ва курашда ёрдам беради», «Қўшиқ бу — ёшлик, меҳнат, биродарлик, дўстлик, тенгликдир» деган сўзлар ёзилган. Атлас кўйлакли қизларнинг, чиройли кийинган йигитларнинг юзларидан табассум аримайди.

Ҳаваскорлар колоннаси пойтахт кўчалари бўйлаб йўлга чиқади. Турли тилларда қўшиқлар янграйди. Ашула байрами ўтказаётган бу ёшлар шаҳарликлар кўнглида бир олам завқ уйғотишди. Оромбахш куй ва қўшиқлар дилларни қувонтирди.

Ленин комсомоли номли боғда ашула байрамини Октябрь район партия комитети секретари С. Н. Усмонова нутқ сўзлаб очди. Шундан сўнг байрам тантаналари бошланди. 3,5 минг кишилик хор коллективи Ленин, Ўзбекистон ҳақида қўшиқлар айтди. Боғнинг очиқ майдонларида эстрада оркестрлари ўз санъатларини намойиш қилишди.

«УЧРАШУВ» ТЕЛЕФИЛЬМИ

«Телефильм» студияси ижодкорлари яратган навбатдаги кино асари «Учрашув» деб аталади.

Бундан ярим аср муқаддам Тошкентда Карл Либкнехт номли мактаб ташкил қилинган эди. Шундан бери ўтган вақт давомида бу билим ўчоғини минг-минглаб кишилар битириб чиқишди. Улар ҳозирда бепоён мамлакатимизнинг турли шаҳарларида меҳнат қилмоқдалар. Собиқ ўқувчиларнинг 50 йилдан кейинги бўлган учрашувлари ажойиб байрамга айланиб кетди.

Студия ходимларининг ушбу фильми ана шу мактабнинг фаолиятига бағишланган.

Бугун

студияда янги фильмни рус ва ўзбек тилларида кўп нусхада кўчириш бошланди. Асарнинг сценарий автори Д. Бульгаков, режиссёр-операторлари Т. Рўзиев, Т. Бобожоновлардир.

чет элларда

НЬЮ-ЙОРК

«Иқтисодий соҳада бирдамчилик билан шуғулланувчи кенгаш» ташкилотининг маълумотларига қараганда, Пентагоннинг Вьетнамдаги уруш билан бевосита боғлиқ бўлган ҳарбий буюртмалари 1965 йилнинг январидан 1970 йилнинг декабригача қадар бўлган давр ичида 33,5 миллиард долларни ташкил этган. Бу буюртмаларни Американинг 500 та компанияси бажармоқда. 3,3 миллиард долларлик энг катта буюртмаларни «Макдоннел-Дуглас корпорейшн» авиасозлик концерни олди. Бу концерн реактив қирувчи самолётлар ,шу жумладан, «Ф-4 Фантом» самолётларини етказиб бермоқда. «Локхид» номли яна бир авиасозлик компанияси 1,4 миллиард сўмлик ҳарбий пудратларни бажариш учун буюртма олди.

ОТТАВА

Норвежлар, данияликлар, эскимослар ва канадаликлар бўлиб 27 кишидан иборат тузилган экспедиция италиялик Гидо Монзино бошчилигида Шимолий Қутбга бориб етди. 350 та лайча ит тарихда Шимолий Қутбни биринчи бўлиб 1909 йилда забт этган Роберт Пири маршрути бўйлаб қутб музлари ва қор уюмларини босиб ўтиб, чаналарда одамлар ва юкларни у ерга етказди. Қутбчилар бу юришни 5 апрелда Канаданинг энг шимолий нуқтасидан—Элсмер оролидаги Колумбия бурунидан бошлаган эдилар.

ПАРИЖ

Франция меҳнаткашларининг иш ташлаган «Рено» автомобиль заводи ишчилари билан бирдамлиги мустаҳкамланмоқда. Ле-Мандаги «Рено» заводларининг иш ташлашини уч ҳафтадан бери давом эттираётган ишчиларига ёрдам фондига мамлакат меҳнаткашлари 300 минг франкдан кўпроқ пул тўплаб беришди. Автомобилсозлар иш ҳақини кўпайтириш, меҳнат шароитини яхшилаш ва пенсия ёшини камайтириб, 60 ёшга тушириш тўғрисидаги ўз талабларини қондириш учун курашни давом эттиришга маҳкам бел боғлаганлар.

Директиваларда БИТИЛГАН...

ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ БУЮМЛАРИГА КЕНГ ЙЎЛ

Диққат марказимизда

«...Химия маҳсулоти ишлаб чиқариш жадал ривожлантирилсин, унинг турлари кўпайтирилсин. Синтетик бўёқлар, лаклар ишлаб чиқариш анча купайтирилсин...»

[КПСС XXIV съезди Директиваларидан].

Бизнинг лак-бўёқ заводимиз граждан, саноат аҳамиятидаги, асбобсозлик ва машинасозлик корхоналарини ранг-баранг бўёқлар билан таъминлайдиган республикадаги ягона корхонадир.

Заводимиз аҳоли эҳтиёжлари учун ҳам халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқармоқда.

Корхонамиз 1971 йили 36 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқармоқчи. Бу бизнинг зиммага олган планимизда қайд қилинган. Лекин коллективимиз аъзолари планга қўшимча яна ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилди.

Тўққизинчи беш йилликнинг охирги йили — 1975 йилда корхона қуввати икки бараварга ошади. Бунда ҳал қилувчи ролни янги техника ва илғор технология эгаллайди.

Коллективимиз аъзолари зиммаларига олган социалистик мажбуриятларида беш йиллик топшириқни муддатидан илгари — тўрт йилу ўн ойда бажариш ва пландан ташқари саккиз миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашларини баён этганлар.

Биз халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга асосий эътиборни қаратамиз. Беш йил ичида янги тўрт қаватли ишлаб чиқариш корпусини фойдаланишга топширамиз. Бу корпусда маиший химия цехи жойлашади. Бу билан халқ истеъмоли буюмлари уч бараварга ошади.

Партия XXIV съезди Директиваларида халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга катта аҳамият бериш лозимлиги кўрсатиб ўтилган. Заводимиз ишчилари ўзларининг амалий ишлари билан партия режаларини бажаришга муносиб улуш қўшадилар.

М. САЙДАЛИЕВ,
Лак-бўёқ заводининг директори.

Т. ВОЛХОВИТИНОВА,
партия комитетининг секретари.

А. РАҲМАТУЛЛАЕВ,
завод ишчилар комитетининг раиси.

Ранг-баранг бўёқлар

Халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифасини корхонамизнинг барча коллектив аъзолари, ҳар бир ишчиси кучи билан муваффақиятли равишдагина амалга ошириш мумкин.

Лак-бўёқ заводининг илғор ишчиси Малика Бадалова билан бўлган суҳбат ана шундай бошланди.

— Мисол учун бизда тайёрланаётган бўёқларни олинг,—дейди у. — Агар улар қанчалик янги ва ёрқин бўлса, уй-деворларни ва полларга суртилган шундай бўёқлар уй ҳуснига шунчалик зўр ҳусн қўшади. Бизнинг бригадамиз аҳолининг ана шундай маҳсулотларга кун сайин ошиб бораётган талабларини ҳисобга олиб, зиммасига оширилган мажбурият олди. Биз пландан ташқари 45 тонна эмаль ишлаб чиқармоқчимиз.

Корхона эмаль ва бўёқ цехининг бошлиғи М. Бергольд коллективи аъзоларининг шу кунлардаги ғайрат-шижоатлари ҳақида фахрланиб гапирди. Цех ишчилари халқ истеъмоли буюмларини кўплаб ишлаб чиқариш учун бутун имкониятни ишга солмоқдалар.

Бу ерда мавжуд механизмларни янада замонавийлари билан алмаштириш ишлари кетмоқда. Бу янги станоклар қатор афзалликлари билан ажралиб туради. Улар меҳнат унумдорлигини икки баравар оширади. Шу туфайли аҳоли учун оқ ва эмаль бўёқлари ишлаб чиқариш янада кўпаяди.

Завод ана шу икки хил маҳсулотдан ташқари яна махсус идишларга солинган уч килограммдан тортиб, то тўққиз килограммгача бўлган кенг истеъмол буюмларини савдо тармоқларига етказиб бермоқда.

Корхонанинг марказий лабораториясида халқ истеъмоли буюмлари сифатини янада яхшилаш масаласида бош қотирилаяпти.

Лак-бўёқ заводининг 1971 йилдаги режалари катта. Коллектив аъзолари маиший химия учун беш миллион сўмлик товар маҳсулоти етказиб беришга аҳд қилишган.

1973 йилга келиб эса, бу рақам уч бараварга кўпайиши мумкин. Лекин унинг бир шарти бор. Агар қурувчилар металл таралари цехини реконструкция қилишни ўз вақтида тугалласалар ва янги маиший химия корпусини фойдаланишга топширсалар ана шунга эришиш мумкин.

Бу объектлардаги иш ҳозирча кўнгилдагидек эмас. Қурувчилар 1968 йил бошидан бери ажратилган бир ярим миллион сўм капитал жамғармадан фақат 230 минг сўмини ўзгартирдилар, холос.

Яқинда корхона раҳбарлари «Главташкентстрой» бошлиғи В. Маркинга қуйидаги мазмундаги мактубни жўнатишди:

«Корхонамизда химия объекти қурилиши ишлари суръатини тезлаштириш ҳақидаги бизнинг бир неча илтимосларимиз ижобий самара бергани йўқ.

Тўрт ойлик қурилиш-монтаж ишлари плани бор-йўғи 49 процент бажарилди. Қурувчиларни материаллар, йиғма темир-бетон конструкциялари билан етарли таъминланмайди. Ҳамма вақт ҳам етарли иш кучи ажратилди, деб бўлмайди...

Партия XXIV съезди Директиваларида халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни таъминлайдиган қувватларнинг ошишига алоҳида аҳамият берилади. Қурувчилар ҳам ана шу талабга риоя қилишлари лозим».

Янги корпусда 15 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин.

Заводда тайёрланган маҳсулотларнинг ташқи кўринишининг чиройли бўлишига ҳам катта аҳамият берилмоқда. Бу соҳада конструкторлар катта ижодий изланиш олиб бормоқдалар.

Завод ишчи-хизматчилари халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, партия XXIV съезди қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш учун бошланган курашнинг олдинги сафларида боришмоқда.

ҲАМШАҲАРЛАР, СИЗЛАР УЧУН

БЕМИННАТ ХИЗМАТ

«Таштрансагентство» шаҳарликларнинг оғирини енгил қилиш мақсадида 1963 йили ташкил этилган. Шундан бери, биз ўн минглаб кишига хизмат кўрсатдик, уларнинг узоғини яқин қилдик.

Аҳоли агентлик хизматидан ғоят хурсанд. Нега десангиз кишиларнинг вақтини тежашда, магазиндан олган буюмларини уй-уйларига безиён етказишга ҳаракат қиламиз.

Яқинда ЦУМ харидорларига хизмат кўрсатиш мақсадида тўртта машина ажратдик. Телевизор, пианино каби буюмлар харид қилгудек бўлсангиз, ана шу машина сизга қўл келади. Агентлигимизнинг Чилонзор ва Высоковольтнийда ҳаво транспортларига олдиндан билет сотувчи филиаллари яхши ишлаб турибди. Уларда ҳаво йўловчиларига беминнат хизмат кўрсатилмоқда. Тўй ёки бошқа маросимлар учун автобусларимиз хизматга тайёр.

Ўтган йили аҳолининг 125 минг сўмлик ҳар хил юмушларини бажардик. Бу рақам шу йил яна ошади. Йил бошидан бери 22 минг ҳар хил юмуш бажарилди. Улар 38 минг сўмни ташкил қилди.

Бу йил Чилонзор савдо марказидаги филиал ҳам машиналар билан етарли таъминланади. Қорақамиш ва Сергелида самолётларга олдиндан билет сотадиган кассалар ташкил қилинади. Шу йил Тошкент областидаги барча дам олиш уйлари санаторийларида ҳам билет сотиш ишлари йўлга қўйилади.

Е. МИНИН,
«Таштрансагентство» директори.

• Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

ШОГИРД ЭДИ, УСТОЗ БЎЛДИ

Цех бошлиғининг иш хонасида ҳеч кимни учратолмай, ҳайрон бўлиб тургандик, қўлига қоғоз ушлаб олган бир аёл кириб келди.

— Бизга цех бошлиғи керак эди?! — мурожаат қилдик унга.

— Юнус Тўйчиевичми? Уни бу ердан топишингиз қийин. У киши ҳар доим ишчилар орасида юради, —деди аёл.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам шундай бўлди. Юнус акани Тамара Мараковская бошлиқ бригададан топдик. Енгил, калта кўйлак кийиб олган, ўрта бўйли бу киши ҳар бир ишчининг олдига бориб, ишни кўздан кечирар, ҳазиллашиб уларнинг руҳини кўтарарди..

Суҳбатлашдик: Суяги меҳнатда қотган, халқ учун жонини ҳам аямайдиган фидокор кишилардан экан.

— Комбинатга келиб ишлай бошлаганимга бу йил йигирма бир йил бўлади, — деб ҳикоя қилади Юнус ака, — ўшанда шаҳар ҳунар-техника билим юртини тамомлаб ишга келгач, аввал оддий ишчи, сўнгра мастер ёрдамчиси бўлиб ишлай бошладим. Ўтган юбилей йилидан бери эса цех бошлиғиман.

Ҳа, Юнус ака Тўйчиев ана шу ўтган давр мобайнида ўз билимини, малакасини янада оширди, такомиллаштирди. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тўқимачилик институтида ўқиб, уни тамомлади. Ўсмирлигидаёқ ўзи меҳр қўйган инженерлик касбини эгаллади. Ўзининг ихтирочилик ва рационализаторлик таклифлари билан ишлаб чиқариш агрегатларининг такомиллашуви, иш суръатининг ошиш, тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифатли бўлишига салмоқли улуш қўшиб келмоқда.

1957 йили Юнус ака ҳаётида қувончли воқеа юз берди. Уни Коммунистик партия сафига қабул қилишган эди. Шундан бери у партия ташкилоти томонидан берилган топшириқларни шараф билан адо этиб келмоқда. Олдинлари мастерлик вазифасида ишлаб келаётган Юнус ака ўтган йили охорлов цехига бошлиқ қилиб тайинланди. Худди шу йил «Шавкатли меҳнати учун» юбилей медали билан тақдирланди. Бу Юнус аканинг фидокорлиги, жонкуярлигининг ифодасидир.

У бошлиқ цех азаматлари ўтган юбилей йилида улкан кўрсаткичларга эришган эди. Тўққизинчи беш йилликнинг ўтган ойларида ҳам цех коллективи пешқадамлар сафида бормоқда.

— Цехимизда, — дейди Юнус ака. — ҳаммаси бўлиб 104 ишчи меҳнат қиляпти. Булар Н. Белая, Т. Мараковская, В. Закаталовалар бошлиқ уч бригадага бўлинган. Иш суръатини ошириш мақсадида бригадалараро социалистик мусобақа уюштирганмиз. Коллективимиз зиммага олган мажбуриятни мунтазам бажариб келмоқда. Айниқса, цехимиз фахри ҳисобланган Мирҳомид Мирсодиқов, Абдурауф Абдураҳмонов, Ҳасан Муҳаммедов, Максим Горин, Раиса Петрена сингари жонкуяр ишчиларимиз смена топшириқларини 125—130 процентга етказиб адо этмоқдалар.

Юнус ака Тўйчиев бошлиқ охорлов цехининг ҳар бир ишчиси партиямизнинг XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун қизғин курашмоқда. Бу ишда илғор коммунист, актив ва ишчан ташкилотчи Юнус Тўйчиев уларга бошқош бўлмоқда.

С. ҚУЧҚОРОВ.

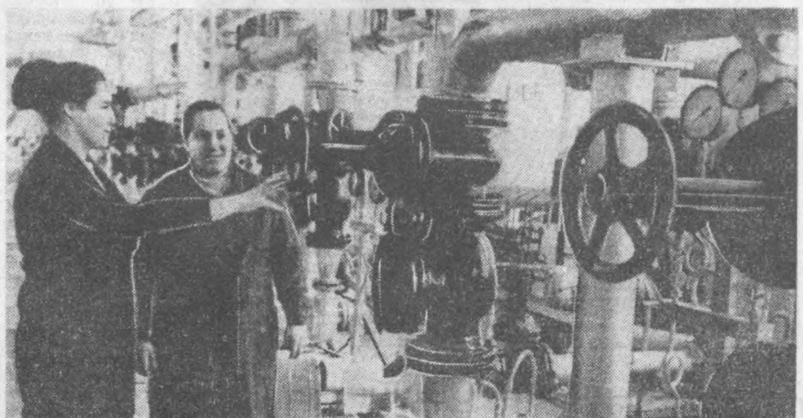

Республикамизнинг йирик нурхонаси — Тошкент ГРЭСида сўнгги ўн иккинчи энергетик блокни монтаж этиш ишлари қизғин давом этмоқда. Яқин келажакда бу сўнгги блок фойдаланишга топширилгач, ГРЭС лойиҳада кўрсатилган қувват бўйича ишлай бошлайди. Сиз суратда ГРЭСнинг энг замонавий техника воситалари билан жиҳозланган кимё цехидаги сув тозалаш участкасини кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

Планетамиз янгиликлари

КАТТА ЖАНЖАЛ

Қўшма Штатлар Ғарбий Европа давлатлари ўз космик телекоммуникациясига эга бўлишларига актив қаршилик кўрсатаяпти. Бу соҳада АҚШ билан Ғарбий Европа ўртасида иш жиддий жанжалга айланиб кетди. Стокгольмда чиқадиган «Дагенс нюхетер» газетасининг илмий шарҳловчиси Арне Карсберг шундай хулосага келди.

Ғарбнинг космик телетармоғи, деб ёзади А. Карсберг, «Интерсат» халқаро ташкилотининг раҳбарлигида ривожланаяпти. Бунга 75 мамлакат қатнашади. Ташкилот унча катта бўлмаган телейўлдошларнинг кенг тармоғига ва анча мураккаб типдаги бир йўлдошга эга. Шундай йўлдошлардан яна учтасини учиришга тайёргарлик кўрилаяпти. Телейўлдошлардан фойдаланиш халқаро телефон алоқасини бир мунча яхшилайди. «Интерсат» қарор қабул қилишида Қўшма Штатлар мутлоқ ҳуқуққа эгадир. Худди шунинг учун ҳам улар Ғарбий Европада сепарат регионал телейўлдошлар системаси яратилишига қарши чиқмоқдалар.

Ғарбий Европада АҚШнинг «ердаги йўлдоши»га айланиб қолмаслик учун, деб давом этади А. Карсберг, АҚШдан мустақил бўлган космик телетармоқ юзага келтиришни зарур деб ҳисоблаяптилар. Лекин Ғарбий Европа мамлакатлари йўлдошлар ва ракеталарни ривожлантириш лойиҳаларида АҚШдан кескин орқада қолмоқдалар.

Американиклар ўзларининг монополистик мавқеларини сақлаб қолиш учун Ғарбий Европа мамлакатларига телейўлдошлар учун ракета учирувчилар етказиб беришдан бош тортдилар. Лекин, деб таъкидлайди Карсберг, АҚШнинг бу ҳаракатига жавобан қарши тадбирлар белгилаш эҳтимолдан ҳоли эмас. Жумладан, деб тушунтиради у, Ғарбий Европа Америка телекўрсатувларини олиб кўрсатишдан бош тортиши мумкин. Американинг бутун космик фронт бўйлаб, «йўқ» жавоби деб таъкидлайди Карсберг, эски дунё учун ғоят катта қийинчиликлар юзага келтиради.

А. ДУМОВ,
Стокгольм.
АПН махсус мухбири.

БОЛГАРИЯ. Варнадаги кемасозларнинг маданият уйида бир неча йилдан бери балет мактаби ишлаб турибди. Бу ерда тажрибали мутахассислар раҳбарлигида 6 ёшдан 15 ёшгача бўлган 130 бола ўқитиляпти.

СУРАТДА: машғулот пайтида.

БТА—ТАСС фотоси.

Дўстона учрашувлар

ХАНОЙ. ВЛКСМ Марказий Комитети секретари Б. Пуго бошчилигидаги Ленин комсомоли делегациясининг Вьетнам Демократик Республикаси шаҳарлари ва вилоятларига қилган сафари қардошларча дўстлик ва бирдамлик руҳида ўтмоқда. Совет комсомолларининг вакиллари Ханой ишчилари ҳузурида меҳмон бўлдилар, Тханьхоа вилояти ҳимоячиларининг жанговар позицияларини бориб кўрдилар. Тхайбинь вилоятининг шоликорлари, Куангнинь кўмир ҳавзасининг шахтёрлари делегацияни самимий кутиб олдилар.

ВЛКСМ делегацияси Хо Ши Мин Меҳнаткашлар Ёшлар союзининг фаолияти билан танишиб, социалистик қурилишнинг турли соҳаларида ёшлар зўр ғайрат билан меҳнат қилаётганликларини вэ Вьетнам Демократик Республикасини ҳимоя қилувчи ёшларнинг юксак жанговар тайёргарлигининг шоҳиди бўлди. (ТАСС).

Дессаулик тўрт киши

Кўпгина мамлакатларнинг пўлат магистралларида Дессауда ишланган музхонали вагонлар қатнаяпти. Бу вагонларда қаттиқ совуқларда ҳам, чидаб бўлмас жазирамада ҳам тез бузиладиган озиқ-овқатлар, ҳатто ананасдек нозик мевалар ҳам ишонч билан етказиб, берилади. Ғилдирак устидаги холодильникларнинг асосий буюртмачиси Совет Иттифоқи ҳисобланади. ГДР ҳукумати 4 ўқли изотермик вагонларни ишлаб чиқарувчиларнинг муваффақиятларини юксак «Меҳнат байроғи» ордени билан ҳақли равишда иншонлади.

Дессаудаги вагонсозлик заводида 3.300 ишчи ва мутахассис ишлаяпти. Уларнинг ҳар бири ўзининг меҳнат қилиш ҳуқуқи ҳамда бурчидан фойдаланаётган кундалик ҳаётнинг кўзга кўринмас қаҳрамонигина бўлиб қолмай, балки ўз ҳамкасблари билан биргаликда планлаштириш ва биргаликда бошқаришнинг қаҳрамони ҳамдир.

..Тўрт фарзанд онаси Ингрид Пфанненшмидт корхонанинг саноат савдо-сотиғи бўйича масъул консультанти бўлиб ишлайди. У бундан бир неча ҳафта илгари янада масъулиятлироқ ишга тайёрланиш мақсадида завод қошидаги «Ишлаб чиқариш академияси» деб аталган билим юртида яна ўқий бошлади. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, бу «академия»га ҳар йили 300 дан кўпроқ вагонсоз ўқишга киради. Эгалланган билим Ингриднинг касаба союз комитетида олиб бораётган ишида ҳам яраб қолади. Ахир у корхона касаба союз комитетининг энг актив аъзоларидан бири-да.

Заводнинг доимий ишлаб чиқариш советида ёш ишчи Иоахим Бонинниг фикрларини юксак баҳолайдилар. Бу орган ишлаб чиқариш характеридаги турли масалаларни ҳал қилишга даъват этилган. Иоахим ва унинг бир гуруҳ ўртоқлари бу ерда меҳнат унумдорлигини ошириш ва рационализация масалалари соҳасида иш олиб бордилар. Кейинги йилларда маҳсулот ишлаб чиқаришнинг сезиларли даражада кўпайиши ва сифатининг яхшиланишида совет аъзоларининг хизмати кам эмас. Корхона новаторларининг рўйхатини ўқиганда ҳаммадан аввал Карл Кюнанцнинг номини тилга оладилар. Кекса авлод вакили бўлган бу киши ўз ватани меҳнаткашларининг ишчи-деҳқонлар ҳокимиятини ўрнатиш учун нақадар жон фидо қилганликларини яхши билади. Карл ёшларга демократик Германияда янги турмуш қурила бошлаган қийин 1945 йил ҳақида тез-тез гапириб туради. Уруш йилларида Дессауда «Юнкерс»лар ишлаб чиқарилар ва гитлерчиларнинг ҳарбий-ҳаво кучларининг бомбардимончи бирлашмалари шу самолётлар билан тўлдирилларди. Бунинг оқибатида шаҳар кўп сонли бомбардимонлар билан деярли батамом вайрон қилинганди. Завод коллективи тинч даврнинг янги маҳсулотларини тайёрлашга киришган чоғида кўп қийинчиликларга дуч келди. Ишни корхона эгаси, ўз қишлоқ ва шаҳарларининг хўжайини бўлиб қолган кишиларнинг онгини қайта тарбиялашдан бошлаш талаб этиларди. Ўша вақтлар Карлга нақадар узоқда қолиб кетгандек туюлади-я!

Коллективнинг яна бир аъзоси — собиқ слесарь, ҳозир эса молларни сотиш ва етказиб бериш ишлари бўйича завод директори бўлиб ишлаётган Шпилауни тилга оламиз. У ўзининг кўпгина тенгдошлари қатори олий ўқув юртини тамомлаб чиқди ва корхонага раҳбарлик қилишда қатнашиш учун яхши тайёрланди. Шпилау ҳозир заводнинг раҳбар ходимигина бўлиб қолмай, туғишган шаҳрининг халқ ҳокимияти органларининг вакили ҳамдир. Айтгандай у ҳам Ингрид ўқиётган ўша «академия»ни илгари тамомлаб чиққанларнинг бири ҳисобланади.

Дессаудаги заводда ишлар яхши юришиб боряпти. Бироқ коллективлардаги ишнинг эртага ва ундан кейин янада яхшироқ бўлиши учун нима қилиш кераклиги ҳақида бугуноқ ўйламоқдалар. Улар кейинги умумий йиғилишларнинг бирида социалистик мусобақанинг бориши, янги мажбуриятлар ҳақидаги масалани батафсил муҳокама қилдилар. Вагонсозлар Германия Бирлашган социалистик партиясининг XIII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга қарор қилдилар.

А. ШТУРЦБЕХЕР,
немис журналисти.
АПН—ГДР — Панорамаси.

АЛИСИЯНИНГ ЯНГИ РОЛИ

ГАВАНА. (АПН мухбири). Халқ революцияси ғалабасига қадар кубаликлар балет ҳақида фақат эшитардилар. Эндиликда эса у республикада жуда оммалашиб кетди, бу ерда ажойиб раққоса Алисия Алонсо раҳбарлик қилаётган миллий балет томошаларини кўришга бормаган одам кам бўлса керак. Унинг репертуарида ўн етти спектакль бор. Булар орасида классик хореография асарлари, шу билан бирга ёш кубалик муаллифларнинг асарлари ҳам бор.

Яқинда Гарсия Лорки номидаги Гавана театри биносида донғи кетган коллективнинг янги постановкаси кўриги бўлди. Спектакль ёш кубалик балетмейстер, Варнадаги рақс санъати кўриги лауреати Алберто Мендес томонидан Александр Дюманинг «Қўлда камелия тутган хоним» пьесаси сюжети асосида яритилган. Ундаги асосий ролни—Маргарити Готьени—Алисия Алонсо ижро этади. Бу унинг миллий балет саҳнасида ижро этган ўн саккизинчи ролидир. Яқинда балет труппаси Бордода бўладиган халқаро фестивалга жўнаб кетади. У ерда француз томошабинлари Александр Дюма асарининг хореографик интерпретацияси билан танишадилар.

ТОКИОЛИКЛАРНИ НИМА ТАШВИШЛАНТИРЯПТИ?

Яқинда Япония жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази «Токио аҳолисини ҳаммадан кўп нима ташвишлантиряпти?» деган мавзуда савол-жавоб ўтказди. Жавоб берганларнинг 13,2 проценти —турар-жойнинг торлиги ва квартира ҳақларининг қимматлиги; 12,6 проценти —кенг истеъмол моллари нархларининг ошиб бораётганлиги ва катта солиқлар; 8,9 проценти—пойтахтдаги ҳаётнинг пуч ва мақсадсиз эканлиги ташвишлантиряпти деб жавоб бердилар.

Пойтахтдаги ҳаётнинг пуч ва мақсадсиз эканлигида нима кўзда тутиляпти? Бунда шахсий ҳаёт учун вақтнинг оз қолиши, ғоят бандлик, иш шароитидаги кишиларнинг ўзаро муносабати сохтакорликдан иборатлиги, юрагингни ёзиш мумкин бўлган чинакам дўстларнинг йўқлиги, кишилар муносабатининг жуда совуқлиги кўзда тутиляпти. Кўпчилик кейинги ўн йилликда кишиларда маънавий тушкунлик юз берганлигини таъкидламоқда. (АПН).

ЮРИШ БОШЛАШГА ДАЪВАТ

НЬЮ-ЙОРК. Автомобиль ва авиация саноати ишчилари бирлашган касаба союзи ёш аъзоларининг конференцияси ҳар йили ўтказиб турилади. Уларнинг Чикагода ўтказилган конференцияси Америкадаги ишсизларнинг Вашингтонга умумий миллий юришини бошлашга даъват этди.

Конференция бир овоздан қабул қилган резолюция конгрессдан Американинг ҳамма қўшинларини шу йил 11 ноябрдан кечиктирмай Шарқи-Жанубий Осиёдан олиб чиқиб кетиш муҳлатларини белгилашни талаб этди. (ТАСС).

Фақат жуда бой кишиларгина АҚШ Конгрессига ва бошқа сайланадиган муассасаларига ўз номзодларини қуйишлари мумкин. Ҳозир Америка 1972 йилдаги сайловларга тайёргарлик кўряпти.

Газетадан.

САЙЛОВГА ТАЙЕРМАН.

Америкада чиқадиган «Чикаго сан-таймс» газетасидан олинган карикатура.

ТАСС фотохроникаси.

Ажнабий монополияларнинг зўравонлиги

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. Бразилия экономикасининг ажнабий монополиялар, аввало, Америка монополияларига тобора қарам бўлиб қолаётганлиги Бразилия давлат ва жамоат арбобларини ташвишга сола бошлади. Миллий конгрессда сўзга чиққан депутат Флорин Коутиньо, жумладан мамлакат дори-дармон саноатининг 93 проценти ажнабий компаниялар қўлида эканлигини айтди. 90 проценти Америка компанияларидан иборат бўлган ажнабий фармацевтика компанияларининг тазйиқи остида социал-таъминот миллий институти бултур ўз дори-дармонларини ишлаб чиқаришни уч баравар қисқартирди, деб таъкидлади Коутиньо, бу ҳол шу соҳадаги ажнабийлар ҳукмронлигини янада кенгайтиришга олиб боради, мамлакатга катта зарар етказади, дори-дармонларнинг қимматлашиб кетишига сабаб бўлади.

Депутат мамлакат учун зарур бўлган ана шу саноат тармоғида Америка монополияларининг зўравонлигини чеклаб қўйиш учун шошилинч чоралар кўрилишини талаб қилди. (ТАСС).

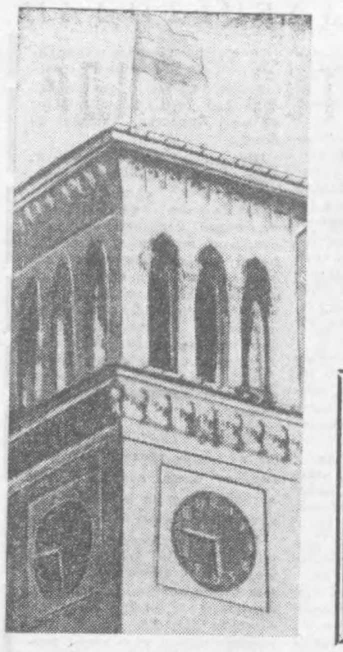

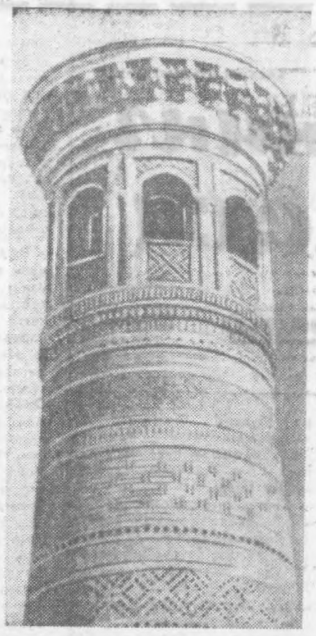

Уста Ширин

Бухоро халқ меъморчилиги узоқ асрлардан буён кишиларнинг фикри-зикрини ўзига жалб этиб келмоқда. Қадимий мадрасалар, амир саройининг нақшларига назар ташлар экансиз, халқ меъморларининг санъатига тасанно дейсиз.

Бухоро халқ усталари меъморчилик санъатининг сирларини бизнинг кунларгача олиб келишди, замонавий биноларда акс эттиришди. Бу ишда Бухоро халқ усталари сўнгги авлодининг истеъдодли вакилларидан бири уста Ширин Муродовнинг ҳиссаси катта. У Кармана ва Бухоронинг халқдан яширинган дабдабали саройлари ҳашаматидан тортиб Ўзбекистон пойтахтидаги кўплаб жамоат биноларига жило беришгача бўлган йўлни босиб ўтди. Бу республиканинг биринчи ўттиз йиллик архитектураси йўли деса жоиз бўлади.

Ҳозирги замон қурилиш саноати деталларни ихчамлаштириб, такомиллаштирмоқда. Шунга қарамай амалий ишда қадимий халқ усталарининг тажрибасидан кўп нарса ўрганиб, ўзлаштирилмоқда. Фақат асрлар бўйи йиғилган меъморчилик санъати билан ҳозирги замон услублари уйғунлаштирилгандагина техникавий ижод чинакам меъморчилик мўъжизасини яратади.

Халқ усталари ва уста Шириннинг ижоди ҳозирги ва бундан буёнги совет архитектураси, монументаль-амалий санъатни ривожлантиришда қимматли намуна бўла олади.

Уста Шириндан бизга мерос бўлиб қолган нақшлар, чизмалар абадул-абад ноёблигича қолади. Одамлар унинг бу ишларини ўрганиш ва амалда тадбиқ этиш учун ҳали кўп меҳнат қиладилар.

Курант бонг урди

Қуёш Чотқол тоғлари ортидан жамол кўрсатди. Унинг шу палладаги жилмайиб туриши оқ ҳарир рўмолини юзидан аста кўтарган келинчакни эслатарди.

Қуёш боғларга, хиёбонларга, муҳташам биноларга зар сочади. Тонгги шабададан баҳраланаётган гул-чечаклар рақс тушадилар. Ана шу паллада Тошкент кўчалари трамвай, троллейбус, автобус, турна қатор енгил машиналар билан гавжум бўлиб кетади. Азим шаҳарнинг тўрт томонидан йўловчилар дарёси унга келиб қўшилади.

Мана, вокзал томондан қушдай учиб келаётган қора «Волга» ҳозиргина поезддан тушган меҳмонларни манзилга элтмоқда. Шофер ёнидаги йигит Тошкент курантига завқ билан тикилади. Унинг нақшин пештоқларида қуёш зарралари ўйнарди. Шу пайт курант салобат билан занг урди. Соат олти бўлибди.

Машина Революция хиёбонидан бир зумда ўтиб кетди-ю, йўловчи йигитнинг хаёли ўша курант пештоқида ял-ял ёниб турган нақшларда қолди.

— Ким бўлди экан-а, буни бунёд этган қўли гул инсон?

Ана шу савол кўпларнинг хаёлини банд қилиб юрган бўлса ажаб эмас.

Йўловчи йигит Тошкент жамолини томоша қилиб борар экан, Ишчилар шаҳарчасидан ўтганида кўзи равон йўл бошидаги ёзувга тушди — Уста Ширин кўчаси. Йўловчи бу кишининг номини кўп эшитган, аммо ҳалиги Тошкент куранти пештоқидаги умри боқий нақшларни ҳам у бунёд этганини билмасди.

Умр дафтари

Шоир айтганидек:

Умрлар бўладики,
тирикликда ўликдир,
Умрлар бўладики, ўлигида,
тирикдир.

Уста Ширин Муродов бир умр ҳурмат-эътибор билан умр кечирди. Ҳануз ана шундай. Лекин у бунга осонликча эришгани йўқ.

Қурилиш ишлари пайтида бир неча бор баланд иморатлардан йиқилиб шикастланди. Лекин ўзи меҳр қўйган касбидан юз ўгирмади.

Бухоронинг машҳур меъмори фақатгина қадимий ёдгорликларга қайтадан сайқал берувчи уларни тикловчигина бўлиб қолмай, кўп тармоқли қурилишларнинг сир-асрорларини пухта эгаллаган инсон эди. Уста Ширин турар-жой бинолари ва муҳташам саройлар бунёд этишда қатнашди, ўзи ижод этган гулдор чизмаларни бинолар пештоқларига, деворларига нақш этди.

Уста Ширин яратган табақа пардоз услубидаги ганч плита.

Ўрта бўйли, қотма мўйсафид эгилиб оҳистагина ганчларга гул соларди. Эгнидаги қора тўни, махси-калиши жуссасига ярашиб турарди. Устани таниган ва билган одамлар ҳозир уни ана шу кўринишда кўз олдиларига келтиришади. Унинг ташқи қиёфасидан хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон Фанлар академиясининг фахрий академиги, Давлат мукофотининг лауреати деб ҳеч ким ўйламасди. Аммо устанинг қадоқ қўллари унинг қанчалик умри боқий ишларни амалга оширганини ҳикоя қилиб берар эди. Узун, чайир бармоқларидаги чизиқлар худди шамолда четнаб кетган Бухоро қайрағочини эслатарди. Аммо бу қўллар мўъжизакор энг нозик чизиқларни қоғозга тушириш, ганчларга кўчириш, кишиларга завқ-шавқ бахш этишга қодир бўлганди.

Уста Шириннинг ўлмас истеъдоди кўп йиллик халқ тажрибасини ўрганиш, қурилишларда амалий қўллаш туфайли такомиллашди.

Уста Ширин 1880 йилда Бухорода меъморлар оиласида дунёга келди. Бобокалони уста Умид ўз замонасининг таниқли меъморларидан бўлиб фарзандлари уста Фузаил ва уста Носирга ўз касбини ўргатди. Уста Носирнинг ўғли Мурод уста Шириннинг отаси эди.

Ширин ўн тўрт ёшида отасидан айрилиб, амакиси уста Ҳаёт оиласига келди. Уста Ҳаёт Бухоронинг таниқли меъморларидан эди. Унинг қўлида уста Сафар, уста Адис, уста Раҳим, уста Акром сингари кўпгина шогирдлар таълим олди.

Ёш Ширин амакисидан шогирдлар қатори қурилиш, чизмакашлик, геометрик нақшлар чизиш назариясини ўрганди. Шу билан бирга қурилиш ишларида ҳам қатнашди.

Уста номини олиш осон эмасди, албатта. Бунинг учун шогирд ўз ҳунарини кўрсатиши, кекса усталарни рози қилиши керак эди. Ширин уста номини олгач, ўзи мустақил иш олиб борди. Илк бор у Бухородаги Абдуқодир бойнинг уйини қурди ва сайқал берди. Иш шундай муваффақиятли чиқдики, уста Шириннинг номи энг етук ёш меъморлар қаторида тилга олинадиган бўлди. Чунки у ишлаган шарафалар ҳамда ўймакорлик ишлари ёш устанинг ёрқин истеъдодидан дарак берарди.

Уста Ширин ғайрат билан турар-жойлар қурар, кундан-кунга унинг обрў-эътибори ошиб борарди. Аммо бир мудҳиш воқеа уни вақтинча ўз касбидан ажралишга мажбур қилганди.

— Айёр фитначилар макри туфайли бир зиёфат вақтида у даҳрий деб қўлга олинди ва амир зиндонига ташланди. Кейинчалик мажбуран сарбозлар қаторига киритилди. Сарбозлик умрбод қамоқдан кам эмасди. Амир уни аёвсиз ишлатди. Шундай қилиб, уста Ширин саройлар қурилишида катнаштирилди. Фақат 1911 йили амирнинг бўлажак саройиСитораи Моҳихоссага замин қўйилиши пайтида уста Ширин сарбозликдан озод қилиниб, шу иншоот қурилишига бош уста этиб тайинланди. Бу ерда (1913—1914) у машҳур Хонайи Сафидни бунёд этади. Устанинг энг ноёб ишларидан бири ҳисобланган бу кошона ҳамон кишиларнинг диққатини ўзига тортади, ҳаяжонлантиради. Ундаги нақшлар ойналарда барқ уриб яшнаб туради, нур сочади. Уста Ширин бир-бирига уйғунлашган хоналарни безаш учун ёғоч ўймакорлик устаси Абдуғофирни, девор гуллари учун уста Ҳасанжонни таклиф қилди.

Бухорода совет ҳокимияти ўрнатилганидан кейин ўзбек усталари янги бинолар қуриш ҳамда меъморлик ёдгорликларини тиклашга жалб этилди. Ҳамма ерга қурувчи керак эди. Уста Ширин дастлаб Бухоро педагогика институти, Бухоро театри бинолари қурилишида иштирок этди. Аммо бу жамоатчилик биноларида ўзбек усталари ганч ва нақшдан фойдалана олмадилар.

Уста Ширин Исмоил Сомоний мақбараси, Мираъраб мадрасаси ва бошқа тарихий ёдгорликларни тиклашда ҳам фаоллик кўрсатганди.

Ўзбек устасининг қутлуғ қадами қадим Бухородан Ватанимиз пойтахти Москвагача етиб борди. У 1938 йили Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги кўргазмасидаги Ўзбекистон ва Туркманистон ССР павильонларини безашда ҳамкасб дўстлари қатори меҳнат қилди.

1939 йилда Самарқандда халқ усталарининг съезди чақирилди. Бу анжуманга иштирок этган уста Ширин Муродов ҳамкасблари уста Акром, уста Шамсиддин, уста Абдураҳим ва бошқалар билан биргаликда Тошкентда ҳозирги рус ёш томошабинлар театри биносини қуришда иштирок этди. У бу ерда бино пештоқларини Бухоро шарафаси услубида безади.

Бу бино лойиҳаси муаллифларининг халқ усталари билан ҳамкорликда иш олиб бориши ўзбек миллий меъморчилиги анъаналарининг замонавий бинокорлик усуллари билан уйғунлашишида катта роль ўйнади.

Уста Ширин Муродов 1940—1945 йиллар мобайнида Самарқандда қурилиш санъати усталари тайёрлаш курсида ганч ўймакорлиги бўлимига бошчилик қилди. Шу билан бирга уста муҳим жамоат қурилиши ишларида ҳам фаол қатнашди. Жумладан, 1943 йили Беруний майдонида собиқ «Тошсовет» театри учун (ҳозирги Муқимий номли театр) бино қурилаётганда, уста ҳам шу ерга таклиф этилди. У уста Юсуфали Мусаев, Акром Умаров, Шамсиддин Ғафуров, Қули Жалилов каби халқ усталари қатори театр биносини безашда фаол қатнашди.

Уста Ширин Муродов 1943 йили Тошкентга кўчиб келди. Умрининг охиригача пойтахтдаги турли жамоат биноларига сайқал берди, янги-янги чизмаларда замонавий ганч андозаларини тайёрлади.

Унинг ҳайкали

Улуғ мутафаккир Навоий ўзининг ўлмас қаҳрамони Моний қиёфасида тасвирлаганидек меъмор ва рассом номи сира ўлмайди. У ўзи қурган қасрларда, одамлар тилида ва дилида авлоддан-авлодга ўтиб яшайди. Уста Ширин Муродов авлодларга мерос қилиб қолдирган ўнлаб муҳташам бинолар, саройлар ҳам ўз бунёдкорининг номини кишиларга етказади.

...Навоий номли театр майдонига ҳар куни мамлакатимизнинг турли шаҳар ва қишлоқлари ҳамда чет эллардан юзлаб меҳмонлар келишади. Шарқ меъморчилигининг ҳозирги замон дурдонаси бўлган театр биносига ҳавас ва суқ билан боқишади. Уни суратга олишади, бино қаршисида суратга тушишади. Бино тасвирланган откриткаларни ўз элларига совға қилиб олиб кетишади.

Мана, қўлларига фотоаппарат ва киноаппарат тутган бир гуруҳ кишилар ўз аппаратларини театр пештоқига тўғрилаб сурат олишмоқда. Ҳар бир чизиқ, ҳар бир шарафа қоғозда аниқроқ акс этсин учун яқинроқ келишади. Ўзларича шерикларига нимандир ҳайратланиб тушунтиришга ҳаракат қилишади. Бу ўймакорлик нақшларининг ҳар бири устида халқ устаси, Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги, Давлат мукофоти лауреати уста Ширин Муродов ойлаб кўз нурини тўкиб, ҳар бир гулни алоҳида меҳр билан ўйганини билишармикин?!.

Бадиий ўймакорлик уста Шириннинг истеъдоди эди. Бу, айниқса, Навоий номли катта опера ва балет театрининг Бухоро залини безашда яққол кўзга ташланди. Уста Ширин ўзининг бир группа шогирдлари билан 1944—1946 йиллар мобайнида тинмай ишлади. Самарқанд, Тошкент, Хива ва Фарғона залини безаган усталар архитекторлар томонидан олдиндан тайёрланган эскиз ва чизмалар асосида иш кўришди. Уста Ширин эса шип, девор ва бурчакларни ўзи ўлчаб чиқди. Ҳар хил шакл ҳамда ҳажмдаги чизмаларни ўзи чизиб, ганч плиталарини ҳам ўзи тайёрлади, ганч ўймакорлигига раҳбарлик қилди.

Театрнинг Бухоро зали ўзининг ранг-баранглиги билан алоҳида ажралиб туради. Ганч ўймакорлиги ҳамда нақшларда Бухоро анъаналари, меъморчилик услубига катта эътибор берилган. Бу зал ойна аксида солинган жимжимадор гуллар билангина эмас, балки ҳар бир нақшнинг бир-бирига уйғунлашиб кетгани билан ҳам диққатга сазовордир. Томошабинлар бу зални узоқ томоша қилишлари, турли республикадан келган меъморлар кўплаб нусха кўчиришининг сири ҳам мана шунда бўлса керак.

Уста Ширин қолдирган бой мерос ҳозирги давр меъморларига битмас-туганмас билим беради. Халқ устасининг истеъдоди билан Навоий кўчасидаги Қишлоқ хўжалиги министрлиги пештоқларига туширилган ўймакорлик обидалари, турар жой бинолари ҳуснига-ҳусн қўшиб турган ганч ёдгорликлари ҳали ўз тадқиқотчи ва издошларини кутиб турипти.

Уста Ширин Муродов ўзининг Тошкентдаги қисқа умрида, кексайиб қолганига қарамай, жуда катта ижодий меҳнат қилди. Навоий кўчасидаги собиқ эстрада театри (ҳозир рус ёш томошабинлар театри) биносининг шарафаларига безак берди, Ҳамзаободда Ҳамза Ҳакимзода мақбарасини ишлади, Тожикистоннинг Ленинобод областидаги Ворошилов номли колхознинг Санъат саройини безади, кўплаб клуб ва саройларга сайқал берди. Уста Ширин яратган обидалар ўз яратувчисига ёдгорлик бўлиб қолди.

Совет ҳукумати уста Ширин Муродовнинг меҳнатларига юксак баҳо берди. Навоий номли театрни қурган бир группа бинокорлар қатори Бухоро залини бунёд этганлиги учун 1947 йили уста Ширин Давлат мукофотига сазовор бўлди. Шунингдек, у Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени ҳамда кўпгина медаллар билан мукофотланди.

Агар 1957 йили ўлим уни орамиздан олиб кетмаганида, ҳозир уста ўзининг тўқсон биринчи баҳорига қадам қўйган бўларди.

Чароғбонлар

1957 йилнинг баҳорида уста Ширинни сўнгги манзилга кузатиб қўйдилар.

Лекин унинг чироғи ҳар қачонгидек порлаб тураверди. Рафиқаси Норжон биби, қизи Солиҳа, ширин-шакар набиралари унинг хонадонини обод қилишди.

Ҳамон ана шундай. Тошкент шаҳар. Дарҳон кўча, Молочний проездидаги хонадонларнинг бири — уста Шириннинг умрининг сўнгги йилларини ўтказган уйдан файз аримайди. Норжон биби ҳар куни кечқурун устанинг чироғини ёқади, шогирди Абдурасул Ибодов ва унинг фарзандлари тўкин дастурхон устида азиз, меҳрибон инсонни ёд этишади.

Уста Ширин чинакам инсон бўлган эди. Шу ўринда Абдурасул Ибодов бизга ҳикоя қилиб берган бир воқеани айтиб ўтайлик.

Улуғ Ватан уруши шиддат билан давом этаётган кунлар. Ҳамма нарса немис-фашист газандаларини тор-мор этишга қаратилган. Кўплар қатори жангда иштирок этаётган уста Баротдан Бухорога қора хат келди. У фронтда қаҳрамонларча ҳалок бўлган эди. Фарзандлари Абдурасул билан Рауф мудҳиш хабарни эшитиб, зор-зор йиғлашди. Энди ким уларнинг бошини силайди, ким оталик қилади?! Уста Баротнинг яқин қариндошларидан бўлган уста Ширин бундан хабар топгач, Абдурасул билан Рауфни бағрига олди, ҳунар ўргатди. Болалар устанинг ўз фарзандларидек бўлиб қолди.

Яқинда Абдурасул Ибодовни Навоий номидаги Катта опера ва балет театри олдидаги хиёбонда учратиб қолдик. Уста Абдурасул ўзи бош бўлган бригада аъзолари билан бирга Навоий номли театр биносининг ташқи томонидаги нақшларни қайта тиклаётган экан. Бир нафас уста Ширин ва унинг шогирдларини эслашдик.

— Бобо ажойиб инсон эдилар, — аста сўз бошлади Абдурасул, — кўплаб шогирдлар етиштирдилар. Бухорода уста Аминжон Саломов, Самарқандда уста Иброҳим Шермуҳамедов, уста Исмат Неъматов. Ҳозирда булар тарихий обидаларни қайта тиклашда фаоллик кўрсатишмоқда. Кимки устадан ҳунар ўрганибди — бари унинг чароғбонлари!

Абдурасул бир оз сукутга чўмди. У уста Ширин билан ўтказган кунларини эсларди.

— Уста укам билан мени Тошкентга олиб келганларидан кейин ўз ёнларига олдилар. Навоий номли театрнинг Бухоро залини, ҳозирги Муқимий номли театри, Тошкент куранти, Тошкент меҳмонхонаси нақшларини ишлаш пайтида устознинг ёнларида бўлдик. У киши билан қилган бу каби ишларимиз талайгина. Ҳозир ҳам қўлимиздан келганича меҳнат қилиб турибмиз. Укам Рауф ҳам ўз ёнимда.

Уста Шириннинг набираси Назрулла Муродов ҳам бобоси йўлидан борди. Уста Назрулла ҳозир Бухорода, ҳормай-толмай ишлаб турибди, архитектор.

Уста Абдурасул Назрулла Муродовнинг Тошкент политехника институти архитектура факультетида ўқиб яхшигина архитектор бўлиб етишгани ҳақида сўзлаб берди.

Ҳа, ўзбек халқининг атоқли фарзанди уста Ширин Муродовнинг чироғи ҳеч қачон ўчмайди. У ўзининг ажойиб инсонлиги, ўлмас ишлари билан эл сафида яшайверади.

Бухородаги «Ситораи Моҳи-хосса» саройининг Оқ залини кўрган кишилар, инсон қўли нақадар мўъжизалар яратишга қодир, дейди, албатта.

У. ЮСУПОВ.
Ҳ. ҲАКИМОВ.

БАҲОДИР РАЗВЕДКАЧИ

Юсуф Ҳамидов 1940 йилнинг октябрь ойида умумий ҳарбий мажбуриятни ўташ учун СССР Қуролли Кучлари сафига чақирилди. У Маршанск шаҳрида жойлашган 644-тўп-артиллерия полкининг дивизион разведка группасида хизмат қила бошлади.

Улуғ Ватан уруши бошланган кунларда Олий Бош қўмондонлик резервида турган 644-тўп-артиллерия полки Ғарбий фронтнинг 22-армия ихтиёрига — Великие Луки шаҳрига юборилди. Полк бошқа қисмлар билан биргаликда ҳаракат қилиб, тиш-тирноғигача қуролланган фашист босқинчиларга қарши жангга кирди.

1941 йилнинг 21 июль куни бизнинг қисмлар душман қўшинларининг катта куч билан қилган ҳужуми натижасида Великие-Луки шаҳрини ташлаб чиққан бўлсалар ҳам, 21 июль куни қўшинларимиз душман группировкасининг мудофаасини ёриб ўтиб, унга қақшатқич зарба етказдилар ва Великие-Луки шаҳрини душман қўлидан қайтариб олдилар ҳамда душман қўшинларини ғарби-жанубга улоқтириб ташладилар. Мана шу қаҳрамонона курашда Юсуф Ҳамидов хизмат қилган қисм алоҳида ўрнак кўрсатди.

Жанглар кетидан яна қизғин жанглар давом этарди. Баҳодир артиллериячилар душман мудофаа истеҳкомларини вайрон қилар, жонли кучларига катта талафот етказардилар.

1941 йилнинг 15 декабрь куни Калинин фронтининг қўшинлари муваффақият билан қилган ҳужумлари натижасида, душманнинг йирик группировкасини ҳар икки томондан қуршадилар. 5 дивизиядан иборат бўлган группировкаларга ўнгалмас зарба етказдилар. Шу билан бир вақтда, Ғарбий фронтнинг 30-армияси душманни қийратиб бориб, Лама дарёси томон илгариладилар ва душман армиясининг орқа томонига ўтиб, уни таҳликада қолдирдилар. Немис-фашист қўшинлари куннинг охирида Калинин шаҳри районидан шошилинч равишда ғарбий-жанубий томонга чекина бошладилар. Чекинаётган душманга дам бермай, унга янада кучлироқ зарба етказиш учун олға бораётган пиёда аскарларимизга баҳодир артиллериячилар катта мадад бериб турдилар.

1942 йилнинг 1 январь куни Калинин фронтининг қўшинлари ҳужумга ўтиб, Ржев ва Зубцев шаҳарлари бўсағаларига етиб бордилар. 8 январь куни Калинин ва Ғарбий фронт қўшинлари ҳужумга ўтиш тўғрисидаги буйруқни амалга ошириб, ҳар икки фронт ячги Ржев-Вязьма ҳужум операциясини амалга оширишга киришдилар. Ржевнинг Ғарбий районидан зарба бериб, душман мудофасини ёриб ўтдилар ва Сичовка-Вязьма томонда ҳужумни давом эттирдилар.

644-тўп-артиллерия полки душманнинг жонли кучи ва техникасини тор-мор қилишда ҳал қилувчи роль ўйнади. 1943 йилнинг 3 март куни Совет қўшинлари муваффақият билан ҳужум қилиб, қисқа, аммо шиддатли жанг натижасида Ржев шаҳрини душманнинг ифлос қадамидан озод қилдилар. Бу операцияларда ҳам артиллериячилар қўшган ҳисса катта бўлди.

Ржев шаҳри душмандан озод қилингандан сўнг, қўшинларимиз янги ҳужум жангларига ҳозирлик кўриб турган кунларда, қўмондонлик бир неча тажрибали артиллериячиларни, шу жумладан, баҳодир ўзбек йигити Юсуф Ҳамидовни Москва яқинидаги Клязьма станцияси районида янги ташкил қилинаётган ўзиюрар артиллерия полкига юборди. Полк тез орада ташкил қилиниб бўлгандан сўнг, 1943 йилнинг июнь ойидан Юсуф Ҳамидов шу полкнинг разведкачилар группасига командир этиб тайинланди. У янги вазифада ҳам ўз маҳоратини кўрсатиб, барча ҳужум жангларида мардлик, матонат намуналарини кўрсатди.

Полк қизғин ва даҳшатли жанглар билан Таганрог, Новий-Буг, Раздольная, Одесса, Столбци, Барановичи, Слоним, Минкс шаҳарларини озод қилишда актив иштирок этди.

1944 йилнинг 27 июлида Биринчи Белоруссия фронтининг қўшинлари Брест томонда ҳужум жангларини қизитиб, Ғарбий Буг дарёси соҳилларига чиқдилар ва Брест районидаги душман группировкасини қуршаб олдилар.

Эртаси куни фронт қўшинлари Брест районида қуршаб олинган душман қўшинларига таҳлика солиб, унинг 5-дивизиясини тор-мор қилиб ташладилар. Шу куни Белоруссиянинг область маркази — Брест шаҳрини штурм билан эгаллаб, 1941 йилнинг 22 июнь куни азонда гитлерчиларнинг биринчи зарбасига дучор бўлган, бутун дунёга донғи кетган Буг устидаги қаҳрамон қалъа яна Ватанимиз қучоғига қайтиб олинди.

Қўшинларимиз ғарбга томон шошилинч равишда чекинаётган душман қўшинларига дам бермай уларни изма-из қувишни давом эттирдилар. Люблин шаҳрининг ғарбий-шимолий ва ғарбий томонида Сточек, Цеглув, Сенница, Колбель, Козимеж аҳоли пунктларини душмандан озод қилдилар. Фронт қўшинлари Висла дарёсидан кечиб ўтиш мақсадида шиддатли жанг олиб бордилар. Мана шу ҳужум жанглари натижасида, душманнинг Висла дарёсининг чап соҳилидаги плацдармларини қўлга туширдилар. Шу билан Люблин-Брест операцияси муваффақият билан тамом бўлди ва совет Белоруссияси фашист ҳаромзодалар зулмидан тамомида халос бўлди.

1944 йилнинг июль ойи охирида Юсуф Ҳамидов хизмат қилган 1815-гвардиячи артиллериячилар полкига Брестлик номи берилди. Чунки полк Брест шаҳрини ва қаҳрамон қалъани гитлерчилардан озод қилишда актив қатнашиб, шаҳарга биринчилардан бўлиб кирган ва фашист газандаларнинг жонли кучи ва техникасининг куллаларини кўкка совурган эди.

Полкнинг ўткир кўз, сезгир қулоқ ва баҳодир разведкачиси Юсуф Ҳамидов Брест шаҳрини озод қилиш учун бўлган жангларда қўмондонликнинг жанговар топшириқларини ўз вақтида бажарган эди. Шунинг учун ҳам, у «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотланди.

1945 йилнинг май ойида Чехославакиянинг пойтахти — Прага бўсағаларида кўрсатган мардлиги ва жасурлиги учун Юсуф Ҳамидов қўмондонлик томонидан иккинчи марта «Жанговар хизматлари учун» медали билан тақдирланди.

Москва остоналаридан Прагагача шонли йўл босган Юсуф Ҳамидовнинг кўкрагидаги медаллари, Олий Бош Қўмондонликнинг ташаккурномалари билан Юсуф аканинг турмуш ўртоғи Нафиса опа, ўғиллари Шокиржон, Шарифжон, Зокиржон, қизлари Ҳамида ва Шоҳидалар Совет Қуролли Кучлари сафида Ватан душманларига қарши қаҳрамонона курашган ҳурматли отахонлари билан ҳар қанча фахрлансалар арзийди.

Адҳам РАҲМАТ.

Фантастика ишқибозларига

«Ёш гвардия» туҳфалари

ИЛОН ЮРАГИ

Машҳур совет фантасти И. Ефремовнинг саргузашт повесть ва ҳикоялари китобхонлар ўртасида машҳур. Ёзувчининг ҳикоялар тўплами Ғани Жаҳонгиров таржимасида ўзбек тилида чоп этилди.

«Илон юраги» ҳикоясида юлдузга учар кема «Теллур» билан узоқ сайёраларга, Галактиканинг чуқур гирдобига сайр қилинади.

«Осмон қозиғи» ҳикоясида узоқ Сибирь музликлари тасвирланади. Иккала ҳикоядаги ажойиб-ғаройиб саргузаштлар китобхонни ниҳоятда қизиқтиради.

«ЧИНГАЧГУК—УЛКАН ИЛОН»

Атоқли Америка ёзувчиси Фенимор Купернинг «Чингачгук-Улкан Илон ёхуд Урушнинг дастлабки сўқмоғи» номли фантастик романи ўзбек тилида нашр этилди. Адибнинг бу машҳур асарида XVIII асрнинг 40-йилларидаги воқеалар тасвирланади.

Шу даврда баднафс, очкўз инглиз ва француз мустамлакачилари кўпроқ мустамлака эгаллаш иштиёқи билан ёниб, ўзаро қонли жанглар олиб борадилар. Улар ерли қабилалар орасида адоват уруғини сепиб, бундан ўз манфаатлари учун фойдаланадилар. Асарнинг бош қаҳрамонлари оқ танли овчи Натти Бампо ва ерли могикан қабиласининг сўнгги вакилларидан бири Чингачгук (инглизча—Улкан Илон дегани) ўтиб бўлмас чангалзорларда ажойиб-ғаройиб афсонавий саргузаштларни бошдан кечирадилар.

ЖЮЛЬ ВЕРННИНГ КИТОБИ

Дунёга машҳур фантаст ёзувчи Жюль Верн олтмиш битта роман ёзган. У кўп томли «Ғаройиб саргузаштлар» сериясига кирган йигирмага яқин қисса ва ҳикоя, турли театрларда саҳналаштирилган ўн бешта пьеса, география ва географик кашфиётлар тарихига оид ўнта илмий-оммабоп китобини нашр эттирган.

Адибнинг «Капитан Грант болалари», «Остин-устун», «Ўн беш ёшли капитан» асарлари ўзбек тилига таржима қилиниб, аллақачоноқ машҳур бўлиб кетган.

Китоб магазинларидан Жюль Вернинг яна бир романи—«Антифер тоғанинг ажойиб ва ғаройиб саргузаштлари»ни сотиб олиш мумкин.

Бу романда довюрак ва матонатли, муҳаббат ҳамда дўстликка содиқ романтик кишилар, уларнинг номаълум денгиздаги номаълум оролга кўмилган хазинани излаб нотаниш мамлакатлар ва олис сувларда бошдан кечирган хавф-хатарларга тўла саргузаштлари билан танишасиз. Бу романни Эркин Миробидов таржима қилган.

И. УСМОНОВ.

ҲИКМАТЛАР

Донолик — кексалик учун бебаҳо фазилат ҳисобланади.

* * *

Камтарлик бахтиёр ёшликнинг кўрки, безагидир.

* * *

Меҳр-муҳаббат, ғамхўрлик ёши улуғдан, одоб иззат-икром кичиклардан.

* * *

Эл хизматидан ўзини тортганлар кўпчилик эътиборидан четда қолади.

* * *

Яхши фарзанд шон, ёмони эса ғам келтирар.

* * *

Гапирса ишдан қочма,
Беҳаё эшик очма.

* * *

Кўнгилсиз бирор хабар эшитганингда, дарҳол ўзгаларга айтиб, уларни ҳам хафа қилишдан ўзингни тий.

* * *

Гапингни ҳаддан чўзиб, суҳбатдошингни зериктириб қўйма.

ЖАҲОН ПРОГРЕССИВ АДАБИЁТИДАН

Беҳазин [Эътимодзода].

Хонимнинг режаси

(Ҳикоя)

Аммо қалбининг аллақаерида озор чекканини, ҳақоратланганини сезиб турарди. Она сути оғзидан кетмаган бир бола унинг эс-ҳушини ўғирлаб, тушуниб бўлмайдиган чалкаш фикрлар гирдобига бошлади. Умрида биринчи марта бойлик мақсадига эришиш йўлида унга ғов бўлди. Бир неча жериб[1] ери, арзимаган бир боғ: бир неча боғлам пул учун бир қарорга келадиган масъулиятли дамда севгилиси ундан иблисдан қочгандай шатталоқ отиб кетди. Ҳайратга тушган Фотимахоним одам ҳам шунчалик сиркаси сув кўтармайдиган бўладими,— дея ҳеч нарсани тушунмас эди. Бу унинг бутун тушунчасию, одатига тамомила зид эди. Наҳотки у одамлар ўртасидаги «миш-миш»дан шунчалик қўрқса? Нимасидан қўрқади? Ахир одамларнинг оғзини ёпиш учун унинг пуллари етмайдими? Тағин қайси одамларга денг? Бошини кўтаришга, кўзингга тик қарашга журъат этолмайдиган одамларга...

«Бу болага бир нарса бўлдими? Бу қанақа ақлга сиғмайдиган нозиклик? Сени қара-ю! Аллақандай бир маълумотим бор деб нариги дунёдан келишини қаранг. Гўё улар шу дунёда яшамаётгандай, одамлар орасида яшаш учун яратилмагандай! Шулар ҳам одам бўлдими? Қўллари узун-у, оёқлари калта. Шунинг учун ҳам улар туйғуларига тобе бўладилар, қилмишларига тезда тавба қилиб, ўзларидан ҳам хароб одамларнинг таъналарига қулоқ соладилар».

Муҳсин бошини эгганча, сариқ ва қора доғлар ёйилган баланд тош ойна тўғрисидаги деворга суяниб турарди. Ҳаяжондан ойнага ташланган тўр пардани панжалари орасига олиб ғижимларди. Чириб кетган парданинг иплари қўлида титилаётганига ҳам эътибор бермас эди. У ҳўмрайганча маъносиз қараб турар, қайғули фикрлари унга тутқич бермас эди. Шунча гапдан кейин бу ерга қайтиб қадам босмайдиган бўлиб кетиши кераклигини тушунар эди. Аммо лоақал бир қадам жилишнинг ўзи қанчалик оғир? Шунинг учун у фалакнинг гардиши билан Фотимахоним ўз мавқеи ва шаънини сақлагани ҳолда шу ерда қолишни таклиф этар деган умидда турар эди. Ахир у шу уй хона, шу аёл ва унинг эри ҳамда болаларига ўрганиб қолди. Ҳозир ҳам бу аёл тайёрлаган лаззатли таомларнинг мазаси шундоққина оғзида турибди. У Фотимахонимни жуда ҳам севади деб бўлмайди. Бутун вужуди эҳтирос билан ёнган бу аёлни бағрига босганда ҳам у Осиёни унута олмасди. Чунки Осиёнинг қомати келишган, ёш тажрибасизлиги орқасида севгисини ошкор этишдан уялиб, эҳтиросини яширади, ўзини вазмин тутади. Муҳсин Осиёни дунёдаги бирон нарсага, ҳатто Фотимахоним, унинг ер ва боғи, пулларига ҳам алишмайди. Лекин бунда масаланинг бир нозик томони бор. Фотимахоним билан яшаш енгил ва унинг мустаҳкам таянчи ҳам бор. Муҳтожлик ва камбағалликда ўтган ҳамма одамлар сингари ўз меҳнати билан қаётдан тўғри йўл топишни Муҳсин тасаввур эта олмасди, пулсиз, мол-мулксиз қандай қилиб ўсиб, фаровонликка эришиш мумкин. Шунинг учун ҳам Фотимахоним унга фақат аёл ёки маъшуқагина эмас, балки у катта бойлик тимсоли ҳам эди. Шунинг учун ҳам харсба кулбасию, ойига оладиган юз туман даромадидан бўлак нарсаси бўлмаган Муҳсин учун бунинг ғоят катта аҳамияти бор. Буёқда Муҳсиннинг чиқими чакана эмас эди. Айниқса, уст-бош ва оёқ кийимига жуда кўп пул сарфларди. Уч йил ўқитувчи бўлиб ишлаб, лоақал икки юз туман ҳам йиға олмади. Бу тирикчилик учун шу қадар озки, ҳатто унга умид боғлаб ҳам бўлмайди. Осиёда ҳам ҳеч вақо йўқ. Унинг бутун мулки бир неча бўйра, қозон ва тослар ҳамда икки кишилик ўрин-кўрпадангина иборат эди. Оиладаги бойликнинг бор-йўғи шу.

Улар жуда қашшоқ ҳаёт кечиришарди, деб бўлмайди. Йўқ! Бироқ бирон таъсирини ўтказа оладиган одамнинг ёрдамисиз Муҳсиннинг яхшироқ ишга ўтиши гумон эди, албатта. Шундай, бўлмаса, Осиё уйдан бош чиқармай бола боқиб, ўзининг эса деҳқон болаларига савод билан тўрт амал ўргатиб умри ўтади. Шу сабабларга кўра Муҳсин Фотимахонимга яқинлашди, унинг ёрдамида ишда каттароқ лавозимга эришиб, тирикчилигини яхшиламоқчи бўлди.

Сирасини айтиш керак, Ҳасан Қия Деҳада ва маълум даражада Лаҳимон ва Рештда Фотимахонимнинг катта обрў-эътибори эди. У таниқли аёл эди. Жаноб Зарафжон (Довудзоданинг фавқулодда вакили) унинг илтимосларини сира рад этмас эди. Тилига зўр берганлар, Фотимахоним бир вақтлар у билан бирга турган, дейишади. Шунингдек, у кейинги вақтларда Гилонда ҳокимиятни тўла қўлга киритган Шоҳ Деҳа одамлари билан ҳам яқин алоқада бўлган. Ахир ўтган йили Фотимахонимнинг илтимоси ва кафолати билан ёшлиги ва тажрибасизлигига қарамай Муҳсин Болокурдаги мактаб директори этиб тайинландида! Келгуси йили Фотимахоним яна илтимос қилиб, кафолат берса, Муҳсиннинг «Бадр» бошланғич мактабининг директори ва Ҳасан Қия Деҳа бўлиси халқ маорифи бўлимининг вакили бўлишига шубҳаланмаса ҳам бўлади. Фотимахоним ҳақ: иккалалари кўп ишларни амалга оширишлари мумкин. Улар юқори лавозимларни ҳам эгаллашлари мумкин, машҳур одам ҳам бўла оладилар...

Муҳсин Фотимахонимнинг бу гапларига иккаланмас эди.

Эҳтимол тажрибасизлиги ва қизиққонлиги орқасида орадан ўтган бу кўнгилсиз гаплардан сўнг қўл-оёқлари бўшашгандир. Йўқ, у Фотимахоним билан алоқасини узил-кесил узиб кетолмас эди. Фотимахоним Муҳсиннинг саволга тўғри жавоб беролмаган талабадай бошини эгиб ўтирганини кўриб, ҳали ҳамма нарса қўлдан чиқмаганини тушунди... Сўнгги сўзлари Муҳсинга қанчалик таъсир қилганига эътибор бермай, мулойимлик билан уни оғир вазиятдан қутқаришга шошилди.

— Менга қара, Муҳсин, сен ҳали ёшсан, нима деётганингни ўзинг ҳам билмайсан. Мен ҳаётни сендан кўпроқ кўрдим, катта тажриба орттирдим, кўп нарсаларга ақлим етади. Бахту омад одамга бир бор келади. Омадинг келганида уни қўлдан чиқарма, маҳкам ушла! Орамиздаги муносабатлардан мен сен учун қанчалик зарурлигимни ўзинг тушуниб турибсан. Мен учун сен ҳам қанчалик азизлигингни жуда яхши ҳис этаман. Сени қўлдан бой бермасликка интилаётганимнинг сабаби ҳам шунда. Мен сени шахсан сенга зарур бўлгани учун ҳам, шу билан бирга ўзим учун ҳам севаман. Аммо яна бир эслатиб ўтмоқчиман мен билан сен иккаламиз мукаммал бўлиб, бир бутунни ташкил этамиз ва биз шу мукаммалликка интилишимиз керак! Одамлар нима деса десаверсин, ахир уларнинг оғзига латта тиқолмайсан-ку! Биз нима қилмайлик, улар ўзлариникини маъқуллайверадилар... Биламан, сен Осиё ва Шоҳрухни ўйлаб иккиланиб турибсан. Тўғрими? Жуда соз! Виждон азобидан қутулишинг учун бошқача йўл тутамиз: бу хотин ўсиб-унишингга, оёғингга қанчалик тушов бўлишини вақти келиб ўзинг ҳам тушуниб етишингга имоним комил, аммо шунга қарамай, майли унинг талоқ хатини берма. Ҳа, Осиёдан расмий равишда ажралма. Мен ҳам болаларимни ташламайман. Эрим билан ажралиб, сенга тегаман. Менинг бутун бойлигим сеники, сенинг ихтиёрингда бўлади. Орадан бир йил ўтиб, бутун гап-сўзлар бир қадар тинади... Унда сен билан яна ўйлашиб оламиз. Қалай, розимисан? Менга уйланасанми? Ҳа, десанг бўлди, икки куннинг ичида мен у турқи совуқни уйдан ҳайдаб қайтиб оёғини босмайдиган қиламан...

Муҳсин бу таклифга қарши қандай қилиб бир нарса дея оладиги? Энг яхши йўли шу, албатта. Бундан на у, на Муҳсин зиён кўради. Фақат Нажаф Қули уйдан кетиб, ўрнини Муҳсинга бўшатиб беради. Бундан яхшироқ ва тартиблироқ бир тадбир ўйлаш мушкул. Нажаф Қули ёмон одам эмас. У оддий ишчи, камсуқум, камгап, ҳеч кимга озор бермайдиган, лекин нодон ва саводсиз бир киши. У ҳамиша бирор иш билан машғул бўлади. Ҳатто уйда ҳам тинч ўтирмайди: ҳали тери ошлайди, ҳали ип йигиради. Хуллас, унинг кўпи ишдан бўшамайди: болаларининг чориғини ямар, қўни-қўшниларга чануш[1] тикиб берар эди. Муҳсин билан учрашганда, уни ҳамиша ҳурмат-иззат қиларди. Чунки Муҳсин давлат хизматчиси ва ёшлигига қарамай жуда кўп билимларни ўзлаштириб олган. Муҳсин Нажаф Қули билан терс эмас эди, унга эътибор бермасди, холос. Эртага Нажаф Қули бу уйдан бир умрга ҳайдалганда Муҳсин ачинмайди ҳам, чунки Нажаф Қулининг Муҳсин тортиб оладиган бирор мавқеи йўқ.

Муҳсин Фотимахонимнинг кайфиятини янада аниқроқ билиб, унинг ўзини ҳам умидвор этиш учун:

— Сенинг айтганларинг тўғри, мен гапларингнинг ҳаммасига розиман. Худодан тилаганим ҳам шунинг ўзи эди. Аммо йўлимиздаги ғов фақат Осиё билан болаларгина эмас...

Муҳсин гапини тугатмай, сўз чайнаб қолди, диққат билан Фотимахонимга разм солди. У ҳамон Нажаф Қулининг ҳам кулгили, ҳам аянчли ҳаётини ўйлар эди: «Йўқ, у Нажаф Қули кунига тушиб, унга ўхшаб, тиланчидай — Фотимахонимнинг тўкин дастурхонига сиғиндидай хор-зор бўлишни истамайди. Фотимахоним билан бўлишининг сабаби фақат чиройли кўзларигина эмас, албатта. Аксинча у ёш ва бақувват бўлганидан Фотимахоним унинг этагидан ушлаб турибди. Бас шундай экан, қадрига етиб ҳақини ҳам тўласин-да ... Ҳа, жонгинам, хамиртурушсиз хамир қориб бўлармиди?.. Фотимахоним ҳеч бўлмаганда бойлигининг ярмини унинг номига ўтказсин... ана шунда у ҳаммасига рози бўлади.... Унинг эри бўлади. Аммо буни Фотимахонимга қандай қилиб айтсин...».

Фотимахоним унинг фикрларини уқиб, олгандай бўлди. Ҳайратга ҳам тушмади. Унинг ўзи бу ҳақда неча марталаб ўйлаган эди. «Қизиқ, қанча сўрар экан? Қани, Муҳсиннинг иштиҳасини кўрайликчи...» Бу фикр уни ҳаяжонга солар, ташвишлантирарди. Аммо шунга қарамай, у бахтиёр эди: «Йўқ бу йигит анқовлардан эмас, ҳа, сира анқов эмас... Аксинча жуда абжир, уста йигит...».

— Айтгинчи, сен йўлимизда яна қандай ғов бор, деб ўйлаяпсан? — шошилиб сўради Фотимахоним қалтис ишни тезроқ бир ёқлик қилмоқчи бўлиб.

Муҳсин бошини кўтарди. У қатъий қарорга келган, нима сўраш ва нима дейишини яхши биларди. Унинг бозорда бирор савдони битираётгандаги савдогарнинг нигоҳига ўхшаш қатъий нигоҳи Фотимахонимга қадалган эди.

— Ғов шундаки, — деб сўзлади Муҳсин,—сенинг бойлигинг бениҳоя катта, меники эса ойида оладиганим юз туман пул. Одамлар сени ҳам, мени ҳам яхши билашади. Ички сирларимиз ҳам уларга маълум. Улар мен сенга пулингга учиб уйланяпти, деб ўйлашади.

— Ўйлашса, ўйлашар, нима қипти? Истаган нарсаларини ўйлашаверишсин...

—Айтишга осон, мен эса шуларнинг орасида яшашим керак. Мен Юсуфга[1] тегмаган бўлсам ҳам одамлар менга бўрининг еса ҳам, емаса ҳам оғзи қон қабилида қарашларини истамайман!

— Ҳа, ҳа, ҳа!.. Демак сен Юсуфни бурдалаб ташлаган бўри бўлмоқчисан-а?

Муҳсин бу саволга чурқ этмади, унинг маъноли нигоҳи ҳамон Фотимахонимнинг кичкина истеҳзоли кўзларига қадалган эди. Бироқ зум ўтмай, Фотимахоним жиддий гапира бошлади:

—Жуда яхши, мен мол-дунёнинг фарқига борадиганлардан эмасман. Менга тааллуқли нарсаларнинг ҳаммаси сеники бўлади, сен учун ҳеч нарсани аямайман. Ҳоҳлаган нарсангни тила!

Шундан сўнг Муҳсин бамайлихотир лўнда қилиб юрагидагиларни тўкиб солди. Фотимахоним бўйнига қассоб пичоғи тушгандай қалтираб кетди. У қилт этиб ютинди-ю, оғир хўрсиниб қўйди. Бир неча ойдан буён шу гап бўлишини билиб, жавобини ҳам, ҳозирлаб қўйган эди. Аммо бу талабни ўз қулоқлари билан эшитганда, бардоши чидамади. Муҳсинни шу қадар шармандалик билан уни тўсатдан катта кўчадаги қароқчидай талашига ишонгиси келмасди.

Шу ерни сотиб олиш учун, шу пулларни тўплаш учун, сигир, от олиш, давлатига давлат қўшиш учун озмунча куч-қуввати-ю, меҳнати кетдими...

Ҳасан Қия Деҳада баққолчилик қиладиган бир парча ер эгаси Фотимахонимнинг отаси қазо қилганида, у тўққизда, опаси эса ўн бир ёшда эди. Амакиси отасидан қолган ерни ўзиники қилиш учун унинг онасига уйланиб олди. Қизлар амакининг қўлида қолишди. У эса буларни тезроқ турмушга чиқариб кутулмоқчи эди. Шу вақт Ҳасан Қия Деҳада Ҳоди Банда деган киши пайдо бўлиб қолди. У бошланғич мактаб очиш учун келган эди. Мактаб биноси қачонлардир русларга тегишли бўлиб, Россияда бўлган революциядан кейин Эрон ихтиёрига берилган эди. Ҳоди Банда саводли, хушчақчақ ва ҳаракатчан киши эди. На худони биларди, на шайтонни. Ароқни сув ўрнида ичарди. Қизиқчилик қилишда, қизиқ гапларни топишда унга тенг келадигани йўқ эди. Ҳасан Қия Деҳада ҳамма ундан қўрқар эди. Чунки у қоматдор, бўралаб сўкар ва махфий полициянинг бошлиғи билан яқин алоқада эди. Истаган одам ҳақида иғво қилиб, бўлмағур ёлғон-яшиқларни етказиш унинг учун ҳеч гап эмас эди.

[Давоми бор].

---

1. Жериб — 120 квадрат метрга тенг ер ўлчови.

1 Чорик, чануш — хом теридан тикилган деҳқонлар оёқ кийимлари.

1. Юсуф ҳақидаги афсонага ишора қилинмоқда. Юсуфнинг акалари уни чўлда қолдириб, оталарига унинг қонга бўялган кўйлагини кўрсатиб, бўри еди дейдилар.

[ДАВОМИ. Боши газетанинг 116, 117, 119-сонларида].

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

ШЕРАЛИ МУСЛИМОВ 166 ЁШГА КИРДИ

БОКУ. (ТАСС мухбири А. Гольденберг).

Озарбайжоннинг қарийб икки метр баландликдаги Толиш тоғларида жойлашган Барзаву қишлоғининг аҳолиси ажойиб бир санани нишонлади. Уларнинг ҳамқишлоғи Шерали Муслимов 166 ёшга кирди.

Юбиляр жуда кўп табрик хатлари ва телеграммалар олиб турибди — уни табриклаш учун Лерик район марказидан меҳнаткашлар делегацияси келди. Бобокалон туғилган кунини одатдагидек ўз боғида мева дарахтларини парвариш қилаётган бир пайтда кутиб олди. Болалик чоғлариданоқ меҳнат билан суяги қотган Шерали бобо ҳали ҳам бирпас бекор ўтирмайди.

Барзаву қишлоғи аҳолисининг қарийб ярми унинг қариндошлари. 209 кишидан иборат бу улкан оила бошлиғининг набиралари гина 50 дан ошади. Унинг энг катта набираси 80 ёшдан ҳам катта.

Шерали бобонинг сиҳат-саломатлигини кузатиб бораётган врач Х. Шихалиев ТАСС мухбирига бундай деди: мамлакатнинг энг кекса фарзанди Шерали бобонинг димоғи чоғ. У кўпинча сайр қилиб юради. меъёри билан овқатланади. чекмайди, спиртли ичимликлар истеъмол қилмайди. Ҳатто туғилган кунида ҳам унинг олдидаги қадаҳ лимонад билан тўлдирилган эди.

КОНФЕТ ДАРАХТИ

Озарбайжоннинг субтропик ерлари афсонавий жойлардан эмас. Аммо, шундай бўлишига қарамай, унинг Талиш деган тоғлиқ ерида худди эртаклардагидай бўйи йигирма метргача етадиган конфет дарахтлари ўсади.

Конфет дарахти Озарбайжоннинг субтропик ўлкасига дастлаб Кореядан келтирилган. У, бу ерларда жуда яхши униб, ҳар фаслда қирқ килограммгача тўқ қизил мева ҳосилини армуғон этяпти.

БИЛАСИЗМИ?

Бир кеча-кундузда киши организми ўртача икки ярим литр сув талаб этади. Чанқоқни қондириш учун кунига ўртача бир литр-у 200 грамм сув ичамиз. Истеъмол қиладиган бир кунлик озиқ-овқатларимизда 1 литрга яқин сув бўлади. Бундан ташқари, организмда мой, углевод ва оқсил каби асосий озик моддаларнинг оксидланиши натижасида, қарийб 330 грамм сув ҳосил бўлади.

* * *

Вазни 70 килограмм бўлган киши организмида, тахминан, 42 литр сув бўлади. Шундан учдан икки қисми — 28 литри ҳужайралар таркибига киради. Қон томирларида эса 3 литрдан ошиқ, тўқима суюқликларда 11 литрга яқин сув бор.

* * *

Ҳозирга қадар маълум бўлган энг йирик қўзиқоринлар 6—8 килограммдан ошмасди. Яқинда чехословакиялик биологлар топган қўзиқорин эса 96 килограмм келади.

ҚУВНОҚЛАР ОРОМГОҲИ

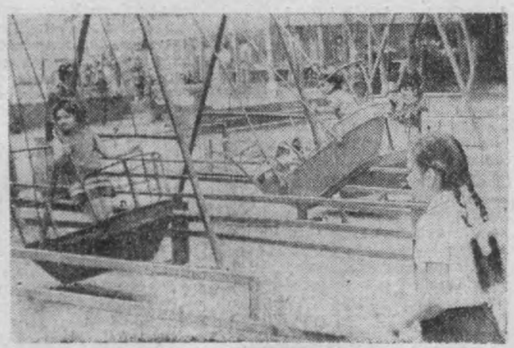

Максим Горький номидаги болалар истироҳат боғи кичкинтойларнинг ҳордиқ чиқарувчи намунали паркларидан бири. Бу ерда ёш авлоднинг қувноқ дам олиши учун турли хил кўнгилочар аттракцион ўйинлар, кутубхона, кафе ва бошқалар мавжуд.

Паркда тажрибали мураббийларнинг яқиндан ердами билан методик суҳбатлар ташкил этилади, музей, қўғирчоқ театри кинотеатрларга экскурсиялар ташкил этилади. Фарзандларимиз мириқиб дам оладилар. Бу йил паркда яна бир қатор янгиликлар бўлади. Тирик бурчак ташкил этилмоқда.

СУРАТДА: М. Горький номли болалар паркида.

М. Нуриддинов фотолари.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—25|V да **Лайли ва Мажнун**, 26|V да **Севилия сартароши.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—25|V да **Машаққатли йўл**, 26|V да **Мирзо Улуғбек**, 27|V да **Алжонларим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26|V да **Хотинимнинг эри**, 27|V да **Фарғона тонг отгунча**, 28|V да **Тошболта ошиқ.**

Кино

24, 25 МАЙДА
ҚИШКИ БИНОДА

Белоруссия вокзали — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда). «ЧАЙКА» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кеч 6 ва 8 да).

Том Жонс (2-серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 8.45 минутда).

Самурайлар байроғи —«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «КЎКЧА» (кечқурун).

Гапиравершсин— «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 9.45 минутда).

Сен менинг ҳаётимсан — «ВОСТОК» (кеч 7 ва 10 да).

26 МАЙДА
ҚИШКИ БИНОДА

«Белоруссия вокзали» —«ЧАЙКА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 3 да, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6, 8 да).

Том Жонс—(кеч соат 8.45 минутда), **Ёқимтой жаноб «Р»** (эрталаб 11.20 минутда, кундуз 1, 3, 5 кеч 7 да) САНЪАТ САРОЙИ.

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «МОСКВА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда). «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Самурайлар байроғи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда). НАВОИЙ НОМЛИ (кундуз ва кечқурун). «КЎКЧА» (кундуз соат 12, 3 да, кеч 6, 8.45 минутда).

Кунгабоқар — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Гапиравершсин —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 4 да, кеч 9.45 минутда).

Сен менинг ҳаётимсан —«НАВОИЙ» номли (кундуз соат 2.40 минутда, кеч 6.30 минутда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Лақма—«ТЕЛЬМАН» номли.

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Спорт, спорт, спорт—«ХИВА»

3 июнь кундуз соат 2 да В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг геология-минералогия фанлари бўйича илмий даражалар берувчи илмий совет кенгаши (Студентлар шаҳарчаси, ТошДУ, Б-224 аудитория)да геология-минералогия фанлари доктори илмий даражасини олиш учун

К. А. Набиев: «Ғарбий Ўзбекистоннинг девон ва карбонат формациялари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан университет илмий кутубхонаси (Студентлар шаҳарчаси, 4-уй)да танишиш мумкин.

8 июнь кундуз соат 1 да Тошкент қишлоқ хўжалик институти мева-сабзавотчилик ва ўрмон хўжалиги факультетларининг илмий совет кенгаши (Яланғоч қишлоғи)да қишлоқ хўжалик фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Ш. Ю. Асанов: «Фарғона водийси шароитида пиёз навларининг ва экиш муддатларининг агробиологик характеристикаси» деган темада;

Н. И. Шукуров: «Фарғона водийсининг Равот массиви тошлоқ ерларида ток кесишнинг узунлиги ва ток тупининг нагрузкаси» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Тошкент область, Оржоникидзе район, 4-алоқа бўлими)да танишиш мумкин.

9 июнь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология фанлари бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (академик Сулаймонова кўчаси, 33-уй)да геология-минералогия фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Ш. У. Арслонбеков: «Қизилқумда ҳозирги замон вертикал ҳаракатлар ва уларнинг рельефга таъсири» деган темада;

М. С. Гайнутдинов: «Ғарбий Ўзбекистон мезозой ётқизиқларининг нефт ва газли коллектор-жинсларидаги қолдиқ сувлар» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институтлар кутубхонаси (академик Сулаймонова кўчаси, 33-уй; Ш. Руставели кўчаси, 114-уй)да танишиш мумкин.

Тошкент область, Бўстонлиқ район, Сижжак қишлоғидаги Карл Маркс номли 96-ўрта мактаб томонидан **Тоштемиров Нурхон** номига берилган 429190 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент область, Оржоникидзе районидаги А. Навоий номли 1-ўрта мактаб томонидан **Собиров Мирзашариф** номига берилган 153486 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Телевизор

24 МАЙ
ДУШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Рангли телевидение. Болалар учун мультфильм. 17.45 Ўқувчилар учун. «Пионерия». 18.10 Бадиий ҳаваскорлар концерти. 18.40 Телеочерк. **Тошкент кўрсатади.** 19.10 Кўрсатувлар программаси. 19.15 Кичкинтойлар учун. «Бойчечак» (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.45 «Ахборот» информацион программаси. 20.00 Совет Армияси жангчилари учун . «СССР гражданларининг муқаддас бурчи». **Ўзбек тилида:** 20.15 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 А. Меликовнинг «Севги афсонаси» балети. 21.10 «Оламда нима гап?» 21.40 КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ —ҲАЁТГА! Қишлоқ хўжалик фильмлари телевизион фестивали. 22.05 Телевизион театр. Натан Дуглас. «ЗАНЖИРБАНДЛАР». А. Островский номидаги Тошкент театр ва рассомчилик институти студентларининг диплом спектакли. 23.10 «Уруш ва тинчлик чегарасида». Ҳужжатли телефильм. **Москва кўрсатади.** 24.00 «ВАҚТ» информацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 18.00 Болалар учун мультфильм. 18.10 «Звезда Востока» журнали саҳифаларида. 19.00 Реклама. **Москва кўрсатади.** 19.10 Танишинг—лауреатлар. П. Коган. 20.05 Янгиликлар. 20.15 Рангли телевидение «Қирқ биринчи». Бадиий фильм. 21.45 Рангли телевидение. «Композитор А. Лепин билан учрашув». 22.45 Ҳужжатли фильм. 23.15 Рангли телевидение. Эстрада концерти.

Учинчи программа. Душанба кўрсатади. 18.10 «Буратино саргузаштлари». Кинофильм (тожик тилида). 19.30 Янгиликлар (рус тилида). 19.40 «Империализмни фош этар ёшлик». Биринчи кўрсатув (рус тилида). 20.00 «Кутиш». Телефильм. (рус тилида). **Тожик тилида:** 20.35 Эртага — Африка озодлиги куни. 21.00 Оқшом эртаклари. 21.10 Гўр Ўғли эпосидан парчалар. 22.00 Янгиликлар. 22.15 «Совет Иттифоқи элчиси». Бадиий фильм. 24.00 МОСКВА КЎРСАТАДИ.

25 МАЙ
СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.35 Кўрсатувлар программаси. 17.40 «Дўстлик ҳар нарсадан афзал». Телевизион ҳужжатли фильм. 18.00 Болалар учун. Мультфильмлар. 18.20 Миллионлар ленинча университети. **Тошкент кўрсатади.** 18.50 Кўрсатувлар программаси. 18.55 Болалар учун. «Сўнгги дарс» (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.35 **«Ахборот»** информацион программаси. 19.50 КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ —ҲАЁТГА! «Таштекстильмаш» заводи. Телеочерк. 20.10 Француз киноси юлдузлари. Жан Маре, Жерар Филипп, Ален Делон. Кинокўрсатув. **Ўзбек тилида:** 21.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». Африка озодлиги кунига бағишланган кўрсатув. 21.50 Қишлоқ хўжалиги билимлари университети. 22.20 «Ахборот» информацион программаси. 22.35 «БЎСТОН» телевизион журнали. **Москва кўрсатади.** 24.00 «Вақт» информацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 18.00 «Старшеклассник» программаси. «Беш йиллик одимлари». 18.40 Реклама. **Москва кўрсатади.** 18.50 Словак халқ рақс ансамблининг концерти. 19.15 Ҳужжатли фильм. 19.50 «Кўл бўйида». Бадиий фильмнинг биринчи серияси. 21.55 Чехословакия санъат усталарининг концерти. 22.25 Телевизион бадиий фильм. 23.10 Концерт.

4 БЕТ ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
24 МАЙ, 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй, Редакция телефонлари: Коммутатор —33-02-49 дан 33-02-58 гача редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09 масъул секретарлар —33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари — 33-27-03, ахборот бўлими 33-28-95, эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР А—2559.
Р—03382.